Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной ... 21-һээ гарана | № 166 (16689) | 1984 оной июлиин 20, пятница | Сэн 3 мүнгэн.

«САЛЮТ-7»—«СОЮЗ Т-11», «СОЮЗ Т-12» гэжэ замбуулинай комплекс дээрэ зургаан совет космонавт

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

1984 оной июлиин 18-да Москвагай сагаар 23 час 17 минутада «Союз Т-12» гэжэ замбуулинай онгосо Леонид Кизимэй, Владимир Соловьевой ба Олег Атьковой жолоодогор «Салют-7»—«Союз Т-11» гэжэ замбуулинай комплекстой залгалдан холболдобо.

Залгалдан холболдохо үезэлай бухэ нягта байһые шалгаһанай һүүлээр Владимир Джанибеков, Светлана Савицкая ба Игорь Волк «Салют-7» станциин таһалгада оробо. «Салют-7»—«Союз Т-11»—«Союз Т-12» гэжэ эрдэм шэнжэлэлгын комплекс дээрэ 6 совет космонавт, тэрэ тоодо эхэнэр космонавт хүдэлнэ.

Хамтын ниидэлгын программын ёһоор техническэ ба технологическа туршалганууд, медико-биологическа, астрофизическэ болон бусад шэнжэлгэнүүд хэгдэхэ, Газарай нюрууе адаглан шэнжэлхэ, фото-зураг буулгаха байна.

Телеметрическэ мэдээсэлэй мэдээнүүдэй ёһоор, «Салют-7»—«Союз Т-11»—«Союз Т-12» гэжэ эрдэм шэнжэлэлгын комплексын түхеэрэлгэнүүд һаадгүй һайнаар хүдэлнэ. Леонид Кизимэй, Владимир Соловьевой, Олег Атьковой, Владимир Джанибековэй, Светлана Савицкаягай ба Игорь Волкын бэенүүд һайн.

...ЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭ ДЭЭРЭ ҮДЭР, ЧАС БҮХЭН ҮНЭТЭЙ

ЭРШЭЕЭ УЛАМ ШАНГАДХАХА

...районой «Георгиев... ...зой хүдэлмэришэд ...малда гүйсэд хү... ...эл бэлдэхын тула ...оролдолго гаргажа ...үнөө жэлдэ эндэ ...пала һайн ургаа. ...а малай тэжээлэй ...бэлдэгдэжэ байһан ...хозой директор ...ров манда хөөрэ... ...ай 40 мянган цент... ...бэлдэхэ түсэбтэй ...лангаймнай талмай ...ар болодог. Нэгэ ...бшаланһаа дунда ...5 центнер үбһэ ...тай байнабди. Му... ...а Горхон, «Майла» ...нуудта хоёр онь... ...дамал звено хү... ...ень В. В. Никола... ...ьень М. А. Али... ...эд хүтэлбэрилнэ. ...э 400 гаран цент... ...эдэ хоёр звено

...эжэ газарта Анд... ...повэй ударидадаг ...оньһожоруулагда... ...гаранхай. Эндэ ...ябалсана, тэдэнэр ...раар сабшана. ...сельсоведэй харь... ...ргиевский» совхо... ...ришэд, алба хааг... ...пенсионернүүд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, үхибүүд, залуушуул Оронгын сомоной, Селенгинскын поселково Соведүүдэй үүсхэлые дэмжэн, ниитын малай тэжээл бэлэдхэлгэдэ бүхы хүсэеэ элсүүлэн, эдэбхитэйгээр хабаадана. Тиихэдэ Хориин райгүйсэдкомой тогтоолоор энэ совхоздо Хориин мехлесхозой хүдэлмэришэд ерэжэ, үбһэ сабшажа эхилээ. Тэдэнэр 800 центнер малай шэмэтэ тэжээл хуряажа үгэхэ зорилготой. Зүгөөр бусад арбаад организацинууд үбһэндэ гарахаяа һаял бэлдэжэ байнхай. Тэрэ тоодо районно Госкомсельхозтехникэ, ДОСААФ, ДРСУ гэхэ мэтэ организацинууд ороно.

Совхозой түб һууринһаа зүүн хойшоо Аса гэжэ газарта хүдэлжэ байһан Хориин оньһожоруулагдамал лесхозой хүдэлмэришэдтэ ошохоёо Ашангын сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Б-С. Бадмаевтай, районой «Сельхозхимия» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэ В. Салдаруевтай зорибобди. Хүнгэн «УАЗ-469» түхэлэй машинаар тарялан ба сабшалангай дундуур зурыһан харгыгаар уданшьегүй үбһэшэд дээрэ орожо ерэбэбди. Мүнөө жэлдэ эндэхи сабшалан тон һайн ноготой. Энэ газарай ногоон мушхаран эбхэржэ, үндэрөөр пэгшынэ. Сабшалан дээрэ хабар минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа юм. Манай ерэхэдэ, үргэн ехэ газар дээрэ үдхэн тунга ногоо унагаанхай, тэрэнэйнгээ түргэн хатахын тула залуу табан хүбүүд гараар сабшаһан үбһэеэ үрбүүлжэ ябаба. Тээ саана «МТЗ-80» трактораар А. Афанасьев ногоо сабшана. Звеное хүтэлбэрилэгшэ В. Машановтай уулзажа хөөрэлдэхэдэмнай, үгтэһэн даабарияа һаяар дүүргэхэбди гэжэ баяртайгаар хэлэнэ. Хориин мехлесхозой Зүүн Хуурайн, Хориин, Анаагай, Дээдэ-Анаагай лесничествэнүүд үндэр шанартай үбһэ сабшажа үгэхэ даалгабаритай. Тэрээнээ һаяын сагта дүүргэхээр эрид шууд эрмэлзэнхэй.

Совхозой Амгалантын 3-дахи отделениин сабшалан дээрэ үбһэшэдэй зургаан звено хүдэлнэ. Эндэ мүн лэ ажал хэжэ шадаха хүн бүхэн үбһэндэ оронхой. Тэдэнэй зариманиинь оньһожоруулагдамал звеногой бүридэлдэ ороно. Бэшэниинь ондоо звенонуудта морин косилкаар, гараар үбһэ сабшана.

Зүүн-Ашангада В. Санжиевай хүтэлбэрилдэг долоон хүнһөө бүридэһэн һаалишадай звено байба. Эндэ хоёрдохи отделениин һаалишад залуу коммунистнууд Д. Цыбикова, Л. Жигжитова, механизатор Ш. Цырендоржиев, комсомолой гэшүүн М. Гомбоева, Б. Ешеев гэгшэд гараар үбһэ сабшана. Тиихэдэ В. Екимовский тракторна косилкаар ногоо унагаана. Үбһэндэ орохоор һаянайбди гэжэ тэдэнэр хөөрэнэ. һаалишадай хүдэлмэринь фермэ дээрээшье һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Энэ отделениин һаалишад фермэдэ хамтын подрядай гуримаар ажалаа ябуулжа, нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, 7 центнерээр үлүү һү гүрэндэ тушааргаа.

Иигэжэ энэ фермын һаалишад бүхы совхозойнгоо хүдэлмэришэдтэй хамта малай шэмэтэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, өөһэдынгөө хубитые оруулна.

Совхозой 2-дохи отделени нёдондо 12 мянган центнер һайн шанартай үбһэ хуряажа абаа һэн. Мүнөөшье жэлдэ энэ хэмжээнһээ бага бэшэ үбһэ абахаар бүхы хүсэеэ элсүүлхэбди гэжэ тарян ажалай тракторна бригадын бригадир, Ашангын сомоной Соведэй депутат Н. Аликимов хэлэнэ.

Зүгөөр Баруун Ашанга гэжэ газарта хүдэлжэ байһан үбһэшэдтэ ерэхэдэмнай, үдэшын 5 сагаар нэгэшье хүн байбагүй. Эндэхи ногоониинь муу гэжэ хэлэхын аргагүй. Б-Д. Санжижаповай хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал звеногой механизаторнууд гэртээ харишаһан байба. Эндэ 40 гаран гектар сабшалангай ногоон унагаагданхай байгаа. Табигдаһан түсэбэй ёһоор энэ звено үдэр бүхэндэ 250 центнер үбһэ хуряан абаха аргатай. Тиимэһээ ажалайнгаа сагые гамнажа, хүдэлхэ ёһотой болоно. Сүлөө сагай гарабал, косилкаар абтахагүй газарта гараараа сабшажа, үбһэеэ абаха зэргэтэй.

Ашангын отделенидэ бүхы дээрээ 65—70 хүн үбһэн дээрэ хүдэлхөөр хараалагданхай. Харин мүнөө дээрээ 35—40 хүн ажаллажа байна. Энэ отделенидэ 360 тонно сенаж, 1600 тонно силос дараха түсэбтэй. Энэ хараалһан түсэбтэ даабарияа дүүргэхын тула отделениин партийна организаци, хүтэлбэрилэгшэд бүхы хүсэл эрмэлзэлээ элсүүлхэ болоно.

Мүнөө жэлэй эрхэ байдалаар «Георгиевский» совхозой ажалшад ниитынгээ малда гүйсэд хүрэхэ тэжээл хоол бэлдэхэ бүхы арга боломжотой. Совхоздо 800 шахуу гектар сабшалангынь 120 модондо Анаагай эхиндэ болоно. Тэндэ эдэ үдэрнүүдтэ совхозой үбһэшэд, тэдэндэ туһалхаяа ерэһэн районно «Сельхозхимия» нэгэдэлэй хүдэлмэришэд гараханы. Саг хүлеэнэгүй, шамдахал хэрэгтэй!

Б. ЦЫРЕНДЫЛЫКОВ,
манай корр.

ТҮЛЭГ САБШАНА

...рнүүдтэ Боосын ...бшалан дээрэ үг... ...эртээнһээ үдэшэ ...ор косилкануудай ...даан таһархаяа

...эндэ гүйсэд онь... ...даһан 4 звено, ...а гараар, морёор, ...ага звенонууд үб... ...нхой. Жэшээнь, ...лагдаһан звенонуудые дүршэлтэй хүнүүд И. Д. Сюсин, А. В. Гусев, аха дүүнэр Владимир, Юрий Плюснинүүд хүтэлбэрилнэ. Тиихэдэ гар болон морин ажалтай багахан звенонуудые гол түлэб ахалагша хонишод даадаг юм. Энэ жэлдэ эхэ хонидой отара бүхэндэ 250 центнерһээ бага бэшэ үбһэн нмагтал хонишодой өөһэдынь хүсөөр бэлэдхэгдэхэ байна.

Түрүүшын үдэрһөө А. В. Гусевай даадаг звеногойхид һайнаар хүдэлнэ. Эндэ тракторист В. Н. Плюснин олон жэлэй таримал ногооной ургаса сабшахадаа илангаяа үндэр бүтээсэ туйлана. Мүнөө эндэ түрүүшын 300 центнерэй хоёр һүри бодхоогдоо. Бүхыдөө энэ звено 5900 гаран центнер үбһэ бэлэдхэхэ түсэбтэй.

М. ГАЛСАНОВ,
«Зэдын үнэн» газетын хүдэлмэрилэгшэ.
Зэдын район.

...ООНОЙ ГУРИЛ НӨӨСЭЛЭГДЭНЭ

...совхоздо витаминтай ногооной гурил гаргаха ...-1,5 түхэлэй тү... ...хүдэлмэриин ту... ...дэрнүүдһээ бүтээ... ...ээр хүдэлгэгдэжэ ...дэ дүршэлтэй механизатор Сергей Петрович ...үүргэ ехэ. Тэ... ...наашаа энэ ту... ...заһабарилһан, хү... ...халуун хаһые ...һайнтайгаар угтаһан байна.

АВМ-ые хүдэлгэдэг звеногойхид хамтын подрядай гуримаар хүдэлнэ. КСК-100 түхэлэй машинаар Юрий Санжиев үбһэ сабшана. Жолоошод Будажап Бальчинов, Николай Санжиев, Мунко Халзанов гэгшэд АВМ-ые хэршэгдэһэн ногоогоор таһалдуулнагүй. Машинистнүүд С. П. Бабаринов Э. Д-Н. Цыдыпов хоёр үдэрэй 7 тонноһоо доошо бэшэ ногооной витаминтай гурил гаргахаар шармайн ажалланад.

— Энэ жэлдэ бидэ 450 тонно ногооной гурил нөөсэлхэ даабаритайбди, — гэжэ Сергей Петрович хөөрэнэ. — Ургаса яһала һайн, машина, техникэшье зогсолтогүй хүдэлнэ, зориһоноо бэелүүлхэл байхабди. Тэжээлээ шанар һайнтайгаар лэ бэлэдхэхые оролдонобди. Сомоной...мнай ажалшад ниитын малда тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ олоной хүсые элсүүлхэ талаар район, республикада соогоо үүсхэл гаргаба. Энэ үүсхэлыень үргэнөөр дэмжэн, манай нютагайхид малдаа тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

Энэ ажалша коллективэй ажал хэрэгүүдынь урагшатай, тэдэнэй урда табигдаһан зорилгонууд заатагүй бэелүүлэгдэхэ байха.

С. РИНЧИНОВ.

БОГОНИ БОЛЗОРТО

Манай совхоз мүнөө жэлдэ 17000 гаран центнер үбһэ хуряажа абаха түсэбтэй юм. Түсэбөөр хараалагдаһан энэ үбһөө богони болзорто эрхим шанартайгаар хуряажа абахын тула техникэсэ эртэнһээ бэлдэжэ бэлэн болгоһон, үбһэшэн бүхэндэ хүртэхөөр хажуур, тармуур гэхэ мэтые худалдан абаһан ба эшэлүүлһэн байнабди. Үбһэ хуряалгын хүдэлмэриин эхилхын урда эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа.

Мүнөө совхоздомнай үбһэ хуряалгын 9 звено байгуулагдаад, өөһэд өөһэдынгөө участок бүхэндэ хүдэлжэ байнхай. Эдэнэй 5-ниинь Хойто-Голой отделенидэ, 2-ынь Туранай отделенидэ хүдэлнэ. Мүн Хойто-Голой болон Туранай дунда һургуулиин һурагшадһаа бүридэһэн звенонууд үбһэ хуряалгада гараба.

Совхоз дотороо эгээл түрүүлэн үбһэндөө гараһан Д. А. Батлаев болон П. Р. Балданов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг звенонууд һүүлэй үедэ наратай сэлмэг үдэрнүүдые һамбаашалан, хэдэн томо һүринүүдые бодхообо. Мүн мал адуулагша Г. Г. Паданов, адуушан О. О. Билдуев, багшанар Ч. Л. Маншеев болон Д. Д. Ангархаев гэгшэдэй звенонууд түрүүшынгээ һүринүүдые бодхоогоод байна. Коммунист М. З. Инкеевэй звеногойхид холын бага багахан хэһэг участогуудай үбһэ үлөөнгүй суглуулна.

Тэжээл бэлэдхэдэг бүхы звенонууд хамтын подрядай гуримда оронхой. Звенонуудта гэшүүн бүхэнэйнь ажалда хабаадалгын коэффициент табигдана. Эсэсэй дүнгүүдэй гаргагдахада, ажалда хабаадаһаараа салин хүлһөө өөһэдөө хубаажа абаха юм. Энээнһээ гадна арбан хоног бүхэндэ социалис мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдажа байха, илагшадай хүндэлэлдэ совхозой түб һууринда Ажалай Алдар солын Улаан тугууд үргэгдэхэ, мүнгэн шан барюулагдаха юм.

Мүнөө жэлдэ бидэ үбһэ хуряалгаяа урданайхидал удаан унжагайруулангүй, 35—40 үдэрэй туршада дүүргэхэ гэһэн зорилго табинхайбди. Тиимэһээ энэ харюусалгата ажалдаа түрүүшын үдэрнүүдһээ эршэтэйгээр оролсобобди.

С. БИЛТУЕВ,
Түнхэнэй районой Туранай совхозой парткомой секретарь.

Кабанскын районой Байкальска ОПХ-гай 3-дахи отделениин һүнэй фермын дэргэдэ сенаж дарагдажа, хүсэ ехэтэ хоёр трактораар механизаторнууд Сергей Шашин, Владимир Белов гэгшэд хэршэгдэһэн шэмэтэ ногоое нягтаруулан дарана. Эндэ 700 тонно шэмэтэй тэжээл бэлэдхэгдэхэ юм.

— Манай ажахыда оангиша ондо үбһэ 8100 тонно, сенаж — 5000, силос — 21.000, витаминтай ногооной гурил 500 тонно нөөсэлхөөр хараалагдана. Һүүлэй мэдээгээр 4500 тонно үбһэн, 160 тонно витаминтай ногооной гурил нөөсэлэгдөөд байна. Хүсэд оньһожоруулагдаһан үбһэшэдэй 13 звено мүнөө сабшалан дээрэ хүдэлжэ байна, — гээд Байкальска ОПХ-гай ахамад агроном, РСФСР-эй габьяата агроном Иван Афанасьевич Оленничев манда хөөрэнэ.

Һүнэй фермэһээ холо бэшэ, харгын хажуугаар таригдаһан донник ногооной ургасын гараса һайн. Эндэ 90 гектар. Тээ саанахана КПС-1, КСК-100 түхэлэй машинанууд һубарилдан донник сабшажа ябаба. Тэдэнэй хойноһоо ябаһан, «ЗИЛ-554», «ЗИЛ-555» түхэлэй ашаанай машинанууд 100-гаад метр болоод лэ дүүргэгдэнэ. Кабанскын районой 1-дэхи автобазын 1-дэхи классай жолоошод Алексей Терентьев, Николай Березовский, Юрий Кыштымов, Ажалай Улаан Тугай ордентэ Владимир Трунев гэгшэд ехэл сүлөөгүй сабшалан сенажай нүхэн хоёрой хоорондо үрьдилдөөсөө гүйлгэлдэнэ.

— Донник энэ жэлдэ яһала һайн ургаа, — гэжэ 3-дахи отделениин зоотехник Олег Алексеевич Кауров мэдүүлнэ. — КСК-100 түхэлэй машинын жолоошон Геннадий Балагуров нарата үдэр бүри 100 тонно донник сабшана. Виктор Бамбагаев

ҮҮСХЭЛШЭДЫЕ ДЭМЖЭН ХҮДЭЛНЭБДИ

КПС-Г-дэ хүдэлхэдөө, түсэбөө ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Ниитын малда тэжээл бэлэдхэлгэдэ, хүн зониие олоор хабаадуулха талаар Улаан-Үдын районой Оронгын сомоной, манай районой Селенгинскын поселково Соведүүдэй гаргаһан үүсхэлые үргэнөөр дэмжэнэбди.

Закалтус һууринда дүршэл ехэтэй механизатор Николай Семенович Коноковой хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал звено үбһэ сабшалгадаа үннэй оронхой юм. Тус звено мянгаад центнер һайн шанартай үбһэ һүрилөөд байна. Эндэ хүдэлжэ байһан залуушуул шанар һайнтай шэмэтэ тэжээл нөөсэлхые шармайн оролдоно.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: донник сабшагдана; КПС-Г түхэлэй машинын жолоошон Виктор Бамбагаев; сенажай нүхэн дээрэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

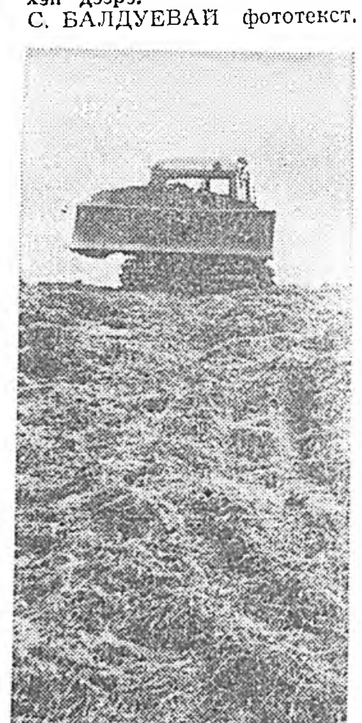

...АЛАЙ ЭМХИДХЭЛ ҺАЙЖАРУУЛХА, ...А БОЛОМЖОЁО ГҮЙСЭД ХЭРЭГЛЭХЭ

...н республикын Министрнүүдэй Соведэй ээлжээтэ заседани болоо. Тэрээн дээрэ арадай ажахын ...тын хэдэн шухала асуудалнууд хэлсэгдэбэ. ...дэ, Буряадай АССР-эй Экономическа болон социальна хүгжэлтын 1984 оной үнгэрһэн хахад жэлэй түсэбэй ба гүрэнэй бюджетын дүүргэлтын дүнгүүдтэ гол анхарал хандуулагдаа. ...бликын ажалшад КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он), февраль, апрелиин (1984 он) Пленумуудай шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ ...ахы хүтэлбэрилгэеэ нарижуулжа, һайжаруулжа, ажалай эмхидхэл ...нэй гурим журам шангадхажа, мүн олониитын эдэбхи үүсхэл ...лан, социалис мүрысөө эрмэлзээр дэлгэрүүлһэнэй ашаар ...ажахын бүхы һалбаринуудые ...хэ талаар зарим тэды амжалта туйлаһан байна.

Республикын промышленность байгша оной зургаан һарын түсэбые продукци худалдалгаар 100,7 процент дүүргээ. Тиигэжэ түсэбһөө гадуур 5 миллион 370 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдэбэ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 101,4 процент бэелүүлэгдэһэн байна.

Хүдөө ажахы дээрэ абажа харахада, нилээдгүй алхам хэгдээ. Хабарай тарилга богони болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэгдөө. Һү үйлэдбэрилхэ ба үндэгэ абаха даабари үлүүлэгдээ.

Худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой предприятинууд түсэбөө амжалтатайгаар түгэсхөө, арад зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалга һайжараа.

Тиигэбэшье, түрүүшын асуудалаар Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо, республикын Госпланай түрүүлэгшэ **В. П. Убеев** тобшохоноор элидхэхэдээ үшөө хүсэд хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудта, шиидхэгдээгүй асуудалнуудта ажалай эмхидхэл ба журам һайжаруулгада анхаралаа хандуулжа, шүүмжэлэл дэлгэрүүлбэ.

Удаань республикын финансын министр **Ч. В. Ендонов**, Госбанкын Буряадай республиканска конторын эрхилэгшэ **А. А. Вязинский** гэгшэд тобшо мэдээсэлнүүдые хэһэн байна.

Тус заседани дээрэ табигдаһан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ арадай депутадуудай Улаан-Үдын городской соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **В. К. Агалов**, нарин сэмбын комбинадай директор **К. П. Альцман**, ой модоной ажахын министрэй орлогшо **М. А. Шапкин**, арадай депутадуудай Хэжэнгын районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **Д. Р. Банзаракшеев**, «Главбурятстройн» начальник **С. М. Антонов**, «Буркоопсоюзай» правлениин түрүүлэгшэ **Б. Г. Кушеев** болон бусад хабаадаба. Тэдэнэр хэдэ хэдэн туһатай ажаглалта хэһэн, дурадхалнуудые оруулһан, саашанхи зорилгонуудаа тодорхойлһон байна.

Тэрэшэлэн тус заседани дээрэ хүдөө ажахын хүдэлмэри, нэн түрүүн тэжээл бэлэдхэл тухай шанга хөөрэлдөөн болоо.

Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **В. Б. Саганов** заседаниин түгэсхэлдэ дэлгэрэнгы үгэ хэлэхэдээ, ойрын сагта эрхэ бэшэ бэелүүлэгдэхэ ёһотой шухала асуудалнуудые элирхэйлээ.

...РОНИКО

...й АССР-эй Министрнүүдэй тогтоолоор һүнэй про...стиин Буряадай үйлэдбэ...рдэлэй генеральна дирек...онстантин Макарович **Шу**...алагдаба.

СООГУУР ...ЛАХАНЬ

...ЦК-гай Политбю...н, Кампучиин Ара...икын Министрнүү...й Түрүүлэгшэ Чан ...ошохоёо июлиин ...аһаа мордобо. Со...льствын уряалаар ...гээр тэрэ СССР ...аэродром дээрэ ...гэшхүүрэй дэргэдэ ...К-гай Политбюро... ...СССР-эй Мини... ...Соведэй Түрүүлэг... ...Тихонов, КПСС-эй ...итбюрогой гэшүүн... ...т, КПСС-эй ЦК-гай ...Б. Н. Пономарев, ...ай тушаалтад Чан ...шэбэ.

(ТАСС).

СОВЕТ ОРОН ДОТОР

ЭРШЭТЭЙГЭЭР, СТАХАНОВСКААР

ЭКИБАСТУЗ (Павлодарска область). Стахановскаар хүдэлхэ, үдэр бүри нэгэ состав шулуун нүүрһэ даабариһаа гадуур эльгээхэ гээшэ «Богатырь» разрезэй Г. Киласьевай хүтэлбэрилдэг бригадада ёһо гурим болонхой. Мүнөө түрүү бригадын коллектив жэлэй эхинһээ хойшо дүрбэн миллион тонно түлишэ малтан абаһан байна. Тэрэнэйнь миллиониинь түсэбһөө гадуур абтаһан болоно.

Горнягууд нүүрһэ малтан абаха хүсэтэ техникэ аша үрэ ехэтэйгээр ашаглаһанайнгаа ашаар ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхэ арга олоһон байна. Г. Киласьевай бригада «Экибастузуголь» нэгэдэлдээ түрүүлэн шахта соохи бүхы техникээ, энергетическэ подстанцияа өөһэдөө хангадаг болоһон байна.

Шахтернууд нэгэ нарядаар хүдэлжэ, үндэр дүнгүүдые туйлахаар эрмэлзэнэ. Горняк бүхэн хэдэн мэргэжэл шудалһан. Техникэ хангалгын шанаршье һайжараа. Жэлэй эхинһээ хойшо техникые миин зогсоолто гурбанай нэгэ дахин бага болоо. Түрүү бригада түмэр замай подъездхаргынуудые өөрынгөө хиналта доро абанхай. Горнягууд харгын байдал ходо шалгажа байдаг, хэрэгтэй болоо һаань, заһабарилдаг.

Стахановска хүдэлөөнэй 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысөөндэ түрүү бригадын дүй дүршэлые һалбариин томо разрезэй бусад бригаданууд үргэнөөр хэрэглэнэ. Предприятиин коллектив ороной электростанцинуудта 53 миллионһоо дээшэ түлишэ эльгээхэ гэжэ хараална. Энэнь «Богатырь» разрезэй проектээр хараалагдаһанһаа гурбан миллион тонноор ехэ.

ОВОЩОЙ ХАҺА

КИШИНЕВ. Молдавиин транспортнигууд ороной промышленна түбүүдтэ овощ эльгээжэ захалба. Республиканууд хоорондын ашаа зөөлгэдэ 500 рефрижератор үгтэнхэй. Гадна овощ хуряалгын халуун хаһада республикын элдэб станцинуудта 29 мянган вагон үгтэхөөр хараалагдана. Энэ вагонуудаар тусхай маршрудууд бүридхэгдэхэ юм.

Үнгэрһэн жэлнүүдэйхидэ орходоо, овощой конвейер зарим тэды хубилгагдаа. Огородуудай дэргэдэ тушаан абалгын пунктнууд эмхидхэгдэжэ, түргэн муудадаг продукт шэлэжэ байха ажал бага болгогдоо. Овощ сорт сортоорнь илгаха пунктнууд байгуулагдаа. Тэндэнь тусхай мэргэжэлтэй лаборантнууд хүдэлнэ. Тиигэжэ муу шанартай продукци хэрэглэгшэдтэ эльгээгдэхэеэ болёо. Гологдоһон продукци түрүүлэн буйлуулгын пунктнуудта эльгээгдэнэ. Иимэ пунктнууд огородууд шадар хүдэлнэ.

Бүхыдөө союз хоорондын жасада 213 мянган тонно гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо нилээд ехэ овощ худалдагдахаар хараалагдана.

НАМАРАЙ ЕШМЭЭН

УКМЕРГЕ (Литвагай ССР). Литвагай туршалгын талмайнууд дээрэ бэшэ, харин ехэ хэмжээнэй тарялан дээрэ ороной баруун-хойто районуудта урдань таригдадаггүй байһан намарай ешмээн таригдадаг болобо. «Красное знамя» колхоздо энэ эртэ болбосордог ороһото ургамалай хуряалга эхилбэ. Механизаторнууд ургасынгаа гарасаар зүрхөө хананги — гектар бүриһөө 36 центнер ургаса абтана.

Литвагай тарялан дээрэ иимэ ургамалай нютагжаха хэрэгтэ колхозой агрономууд болон механизаторнууд ехэ габьяатай. Украинада болон ГДР-тэ ешмээн ургуулдаг технологиие тэдэнэр нютагайнгаа эрхэ байдалда тааруулан хэрэглэжэ шадаа бшуу. Колхоздо түрүүлэн багахан участок дээрэ тарилга хэбэ. Тэрэнь ехэ аша олзотой байгаа. Малай тэжээлэй ургамалнуудые хуряалгаһаа хоёр долоон хоног урид туршалгын поли дээрэ ургаһан ешмээнээ хуряажа, малайнгаа холимог тэжээлээр дуталдаад байһан үедэ тэрээнээ хэрэглэжэ, һү һаам, шахан таргалуулгада байһан залуу малай шэгнүүр дээшэлүүлхэ арга олоһон байна.

Энэ жэлдэ Укмергскын ажахынуудай хахадынь, бусад хүршэ районуудай зарим ажахынууд малайнгаа рациондо иимэ нэмэлтэ тэжээл хэрэглэнэ.

Намарай ешмээниие эртэ хуряалга таряа хуряалгын халуун хаһада түрүүшын бэлэдхэл болобо. Эртын хуряалга дээрэ техникын найдамтай хүдэлмэри, оньһожоруулагдамал звенонуудай хоорондохи харилсаан бодото хэрэг дээрэ шалгагдана.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

КОММУНИСТЫН ЭДЭБХИ

Манай районой ажалшад арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбтэ даабаринууд болон абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ бүгэдэ ниитын тэмсэлдэ хубитаяа горитойгоор оруулжа байна. hү, мяха гүрэндэ тушааха хахад жэлэй даабаринууд үлүүлэгдэбэ. Ажалша коллективүүдэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгые Хүрбын леспромхозой партком шадамараар, аша үрэ ехэтэйгээр ябуулжа байдаг юм. Эндэ мүрысөөнэй ябаса, дүнгынь тодорхойлогдоhон болзор соогоо согсологдодог, олонниитын анхаралда мэдээсэгдэдэг гээшэ. Тиихэдэ үйлэдбэриин арга боломжонууд ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэгдэнэ, ушарhан дутуу дунданууд саг дарыдаа усадхагдана.

Гэхэтэй хамта ажалай журам бэхижүүлхэ, коммунист бүхэнэй түрүү ябаха, жэшээ харуулха үүргые дээшэлүүлхэ, социалис мүрысөөндэ хабаадагшадай эдэбхи болон үүсхэлые дэмжэхэ гэхэ мэтын асуудалнуудта гол анхарал хандуулагдана. Тэрээнhээ уламжалан районой леспромхозуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй ябасын дүнгые согсолоод байхада, тус коллектив түрүү hуури эзэлhэн, КПСС-эй райком болон арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэhэн лэ байдаг.

«Бурятцелинстрой» гэжэ барилгын управлениин нүүдэл оньhожоруулагдамал 335-дахи колоннын коллективэй дундаhаа партиин райкомой гэшүүн Валентин Куликовой хүтэлбэрилдэг барилгашадай бригада тусгаар шалгараа. Хахад жэлэй даабариие 101,2 процент дүүргэбэ. Мүнөө тус бригадын гэшүүд «Сельхозхимия» гэhэн районно нэгэдэлэй промышленнэ баазын барилга дээрэ хүдэлжэ байнхай.

Тээмэндэ энэ бригадын гэшүүдтэй уулзажа, ажал хүдэлмэреэрнь hонирхон хөөрэлдөө hэмди. Тэдэнэй бүтээhэн хүдэлмэриень харахада, хүнэй зүрхэ сэдьхэлдэ урмашахы мэдэрэл түрүүлмээр, нюдэ хужарлуулмаар байгаа hэн.

Партиин гэшүүн бүхэн коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури байгуулхын, хүнүүд хоорондоо ниитын харилсаае hайжаруулхын, бэхижүүлхын, шэнэ хүниие хүмүүжүүлхын түлөө саг үргэлжэ тэмсэхэ уялгатай гээд КПСС-эй Устав доторо аржыса бэшээтэй байдаг. Энэ уялгаяа, партиин гэшүүн гэhэн үндэр нэрэ зэргэеэ районой диилэнхи олон коммунистнууд зүбөөр ойлгожо, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана, дааhан хүдэлмэридөө эдэбхи эрмэлзэлтэйгээр хандана, социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана.

Тэдэниие гэршэлhэн баримтанууд, жэшээнүүд олон лэ даа. Жэшээнь, коммунист С. Закировагай хүтэлбэрилдэг Хүрбын совхозой Тээгдын hү hаалиин фермын коллектив энэ байгша оной эхинhээ ямар ехэ амжалтатайгаар хүдэлжэ байна гээшэб? Тус фермын hаалишад урдаа табигдаhан зорилгоёо үндэр бүтээсэтэйгээр бэелүүлнэ, эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

КПСС-эй райкомой бюрогой гэшүүн Ж. Санданова «Георгиевский» совхозой Амгалантын hү hаалиин фермын бригадираар хүдэлдэг юм. Түрүү дүй дүршэл, шэнэ онол арга үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, ажалай журам бэхижүүлхэ, залуушуулые hурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа онсо хандуулна. Тэрэнэйл аша туhаар энэ фермын hаалишад урагшатайгаар ажаллана. Тиигэжэ hү hаалгаар хахад жэлэй түсэбтэ даабариие болзорhоонь урид дүүргэжэ шадаhан байна.

Районой ажалшад Россин гүрэндэ Буряад ороной hайн дураараа орохоор 325 жэлэй ойн hайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаба, эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаба.

Мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябагшадай тоодо баhал урдынхи шэнги Үдын совхозой ахалагша хонишон, Ажалай Алдар Солын III шатын ордено, КПСС-эй обкомой гэшүүндэ кандидат Георгий Мархаевич Бимбаев ороно. Мүнөө жэлдэ тэрэнэй даадаг бригадын хонишод 100 эхэ хонин бүриhөө 120 хурьга абажа, бүгэдыень бүрин бүтэнөөр түлжүүлбэ. Абтаhан түлынь тобир тарганууд. Тэдэниие эхэhээнь илган hалгааха үедэ тус бүриинь дунда зэргын шэгнүүр 22 килограммhаа дээшэ болобо. Энэ жэлдэ ноohо хайшалха даабаряа тус коллективэй лаб үлүүлэн дүүргэхэ байhаниинь лабтай.

Коммунист Бимбаев гансашье ажалша бэрхээрээ бусадай дундаhаа онсо шалгардаг бэшэ. Улаан бургааhан шэнгеэр ургажа ябаа залуу үетэниие hурган хүмүүжүүлхэ хүндэтэй хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулдаг юм. Тэрэнэйнгээ түлөө «Залуушуулые hурган хүмүүжүүлэгшэ» гэhэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай хүндэлэлэй тэмдэгээр шагнагдаhан байна. Олон жэлэй туршада хонишоноор ажаллажа олоhон баян дүй дүршэлдөө залуу хонишод хүбүүд болон басагадые шадамараар hургана гэжэ тусгаарлан тэмдэглэмээр. Өөрынгөө хүбүүд, басагадые баhал ажалша бэрхээр хүмүүжүүлнэ. Тэрэнэй ехэ хүбүүн Лодой эсэгээ даган, хонишон болоод, мүнөө hүргэ хонидые даажа абанхай ядамаргүй хүдэлжэ байдаг.

Жэшээтэ hайнаар хүдэлдэг, сугтаа хүдэлжэ ябаhан нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулдаг КПСС-эй гэшүүдэй тоодо Хандагайн леспромхозой модо зөөдэг автомашинын жолоошон П. Бабинцев, Хүрбын совхозой тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир, Арадуудай Хани барисаанай ордено Х. Бадмацыренов, Дээдэ-Тайлсын совхозой луговод И. Кучумов, Хориин совхозой ахалагша малшан, районно Соведэй депутат З. Жамбалов, Анаагай совхозой лугомелиоративна отрядай бригадир, ажалай, дайнай болон партиин ветерануудай нэгэн А. Козлов болон бусад ороно.

Залуу коммунистнуудые hурган хүмүүжүүлхэ талаар илангаяа Үдын, Дээдэ-Тайлсын совхозуудай, Хүрбын, Хандагайн леспромхозуудай партийна эхин организацинууд болохотой хүдэлмэри ябуулна гээд тэмдэглэлтэй.

Энэ жэлэй туршада партиин зэргэдэ шэнээр абтаhан залуу коммунистнуудай олонхинь ажалай болон үйлэдбэриин түрүүшүүл болоно. Тэдэнэй дундаhаа Хүрбын совхозой эрхим hаалишан М. Горштейн, Үдын совхозой механизатор, коммунис ажалай ударник С. Корытов, «Георгиевский» совхозой механизатор П. Акимов, Хандагайн леспромхозой шофер В. Данилов болон бусад олониие жэшээлэн дурдамаар.

Залуу коммунистнуудай ажалай эдэбхиие хүгжөөхын, үүсхэлые дэлгэрүүлхын хажуугаар тэдэниие ниитын хүдэлмэридэ шуналтайгаар хабаадуулха гэжэ горитой оролдолго гаргагдана гээшэ. Мүн тэдэнэр хирэ-хирэ болоод лэ өөhэдынгөө ажал ябуулга тухай партийна суглаан дээрээ тоосожо байдаг гуримтай.

Мүнөө манай районой коммунистнууд үйлэдбэри дээрээ бүри үндэр бүтээсэтэйгээр, эрхим шанартайгаар хүдэлхөөр оролдохо зуураа, урдаа табигдаhан зорилгонуудаа сүм дүүргэхээр эрмэлзэнэ.

А. АБИДУЕВ,
КПСС-эй Хориин райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша.

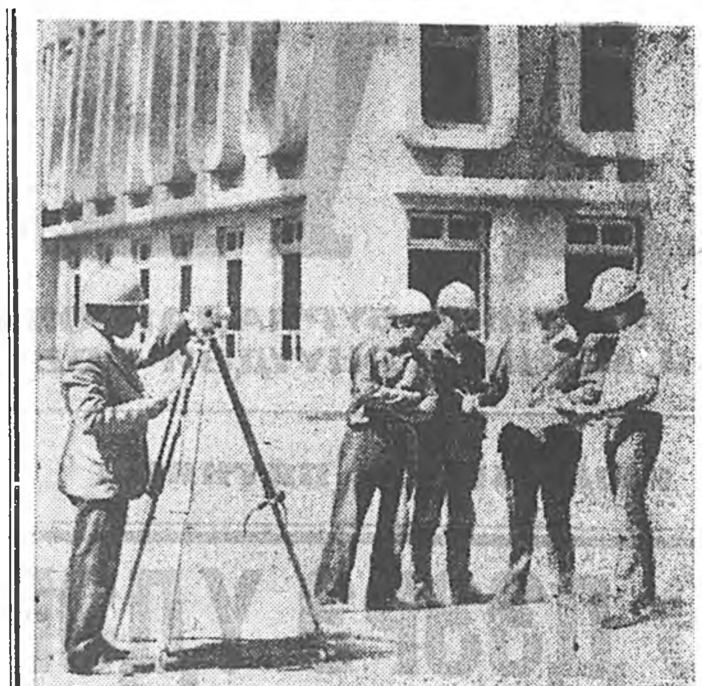

ЛВРЗ-гэй 50 жэлэй ойе угтуулан

ЕХЭ БАРИЛГА ХЭГДЭНЭ

Ленинэй ордено локомотив-вагон заhабарилгын заводой барилгын управлениин коллектив предприятиингаа байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойе угтуулан, 40 квартиратай байрын гэр барижа, «hайн» гэhэн сэгнэлтэтэйгээр гүрэнэй комиссида тушааба. «Водрем-100», барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын коллективүүд 444 хүдэлмэришэдэй байха хамтын байра ашаглалгада мүн лэ тушаагаа. Эндэхи барилгашад жэлэй дүүрэтэр 40 квартиратай байрын гэр, 444 hууритай хамтын байра болон 200 хүниие хангаха столово барижа, ашаглалгада тушаахаар зоригжонхой.

ЛВРЗ-гэй барилгын управлениин коллектив байгша оной түрүүшын хахад жэлэй туршада бүхыдөө 2055 дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүдые ашаглалгада тушаагаад байна. Ерэхэ жэлдэ тэдэнэр заводойнгоо хүдэлмэришэдтэ 124 квартиратай байрын гэр болон 140 hууритай хүүгэдэй саад барихаар хараалаанхай.

Иигэжэ заводой барилгын управлениин барилгашад предприятиингаа хүдэлмэришэдэй ажаhуудалай эрхэ байдалые жэлhээ жэлдэ улам hайжаруулжа байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Заводой хүдэлмэришэдэй столовын барилгын талмай дээрэ. 2. (зүүн гарhаа) эрхим штукатур-шэрдэгшэд Л. Соколова, С. Кореева.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

КПСС-эй ОБКОМДО, БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТ…

1984 ОНОЙ УРГАСА ХУРЯАЛГЫЕ, ХҮДӨӨ АЖАХЫН ПРОДУКТНУУД БОЛОН ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫЕ ХАНГАХА, 1984—1985 ОНУУДАЙ МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЫЕ АМЖАЛТАТАЙ ҮНГЭРГЭХЭ БЭЕЛҮҮЛЭГДЭХЭ НЭМЭЛТЭ ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАЙ

1984 оной ургаса хуряалгые, хүдөө ажахын продуктнууд болон тэжээл бэлэдхэлгые хангаха, 1984—1985 онуудай үедэ малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ талаар бэелүүлэгдэхэ нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые дүүргэлтэ болгон, КПСС-эй обкомой бюро ба Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтообо:

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он), февралиин ба апрелиин (1984 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр К. У. Черненкын хэлэhэн үгэнүүд соохи тобшолонууд болон заабаринуудые хүтэлбэри болгон, 1984 оной ургаса хуряалгые, хүдөө ажахын продуктнууд болон тэжээл бэлэдхэлгые хангахыень, мүн 1984—1985 онуудай үедэ малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхыень Хүдөө ажахын министерствые, «Бурятплодоовощхоз» нэгэдэлые, «Птицепром» трестые, Госкомсельхозтехникые, талханай продуктнуудай управлениие, «Бурятпром», «Бурмолпром» нэгэдэлнүүдые, Буркоопсоюзые, КПСС-эй горкомууд болон райкомуудые, райгүйсэдкомуудые, районуудай агропромышленнэ нэгэдэлнүүдые, колхоз, совхозуудай, бэлэдхэлэй, транспортна эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалба.

Дээрэ дурсагдагша тогтоолнуудые бэелүүлхын тулада:

— КПСС-эй обкомой бюрогой ба Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй байгша оной июниин 7-до абаhан, «1984 ондо орооhо таряа, бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл ехээр үйлэдбэрилхэ, тэдэнэй шанар hайжаруулха талаар нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай» тогтоолой ёhоор тодорхойлогдоhон даабаринуудые дүүргэхэ талаар ябуулагдаха хүдэлмэри шангадхаха;

— хуряалгын бүхы техникэ заhабарилха талаар хүдэлмэриие хурдадхаха нэмэлтэ хэмжээнүүдые абаха. Тиихэдэ хуряалгын агрегадуудые мэргэжэл hайнтай механизаторнуудаар бүридүүлжэ, хоёр халаанда хүдэлгэхэ, хуряалгын, зөөлгын болон хадагалалгын үедэ хүдөө ажахын продукциие гээлтэ хоролтодо оруулхагүй талаар шухала хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ;

— 1984 оной ургасын продукци тушаажа абахын тулада таряа тушаалгын пунктнуудые, баазануудые ба худалдаа наймаанай ба бэлэдхэлэй организацинуудай складуудые түгэс бэлэдхэхэ хэмжээнүүдые абаха. Орооhо таряа, хартаабха болон овощ саг соогоо тушаажа абаад, hайнаар хадагалха, болбосоруулха, 1984 оной августын 1-hээ хожомдуулангүй—малай олоор тушаагдаха хаhын эхилхэhээ урид—мяха бүйлуулан гаргаха предприятинуудые заhабарилан бэлдэхэ. Эдэ предприятинуудые hайн бэлэдхэлтэй хүдэлмэришэдөөр, мэргэжэлтэдээр хангажа, мал ба шубуудые тушаан абалгые, бүйлуулгые таhалдуулангүй ябуулха, тушаан абтаhан малай, шубуунай шэгнүүрые, хүсэ шадалыень үүсэлэгдэтэрнь доошолуулхагүй;

— малай байрануудые, фермын түхеэрэлгэнүүдые ба цехүүдые үбэлжэлгын үедэ хүдэлгэгдэхөөр саг болзор соонь бэлдэхэ. 1984 оной ноябриин 1 болотор үбэлжэхэ малые ветеринарна шалгалта хэжэ, үбшэ хабшанhаа hэргылхэ талаар ветеринарно-hэргылэмжын комплексно хэмжээнүүдые үнгэргэхэ;

— ургасаяа саг болзортонь шанартайгаар хуряахын, бардам хүрэхэ тэжээлээр хангахын тула район, ажахы бүхэнэй хүн зоной, материальна болон бусад арга боломжонуудые элсүүлхэ талаар партийна, профсоюзай ба комсомолой организацинуудай, нютагай Соведүүдэй эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриие шангадхаха;

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ, ургаса хуряалгада жэгдэрэн орохо үе болотор ашаанай автомобильнуудые, автомобилиин болон тракторай тэргэнүүдые гүйсэд бэлэн болгохоор Хүдөө ажахын министерствые, «Бурятплодоовощхоз» нэгэдэлые, «Бурятавтотранс» нэгэдэлые, «Птицепром» трестые, Госкомсельхозтехникые, районуудай агропромышленнэ нэгэдэлнүүдые, колхоз, совхозуудай, транспортна эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалба.

Госкомсельхозтехникын предприятинуудай автомобильна колоннонуудые эмхидхэхэ, ашаанай машинануудые хоёр-хоёр жолоошодтойгоор хангаха. Энэ үедэ ургаса хуряалгаhаа, хүдөө ажахын продукци бэлэдхэлгэhээ ондоо хүдэлмэридэ тус транспорт хэрэглэхые огтолон хорихо.

Автотракторна паркын хүдэлмэриие таhалгаряагүйгөөр хангажа байхын тулада колхоз, совхоз болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудай складуудта хэрэгтэй түлишэ болон тоhодолгын материалнуудые хуряалгын хүдэлмэриин эхилтэр абаашажа үрдихыень, нефтепродуктнуудые хэрэглэлгын болон хадагалалгын хойноhоо шанга хиналта табихаар Хүдөө ажахын министерствые, «Бурятплодоовощхоз» нэгэдэлые, Госкомсельхозтехникые, Улаан-Үдын нефтебазые, районуудай агропромышленнэ нэгэдэлнүүдые уялгалба.

Июль—октябрь hарануудта түлишэ болон тоhодолгын материалнуудые зөөхэ хүдэлмэри, зохёогдоhон графигай ёhоор бэелүүлхэ.

Районно агропромышленнэ нэгэдэлнүүдтэй хэлсэжэ, хүдөө ажахын ургамалнуудые хуряахын тула хуряалга-зөөлгын комплекснуудые (отрядуудые) «Сельхозтехникын» районно нэгэдэлнүүдэй бүридэлдэ эмхидхэн оруулхаар Госкомсельхозтехникые уялгалха.

Оньhото техникэ хангаха опорно пунктнуудые, баазануудые ажахы бүхэндэ эмхидхэхэ. Шухала хэрэгтэй запасной частьнуудаар, узелнуудаар, агрегадуудаар, мүн эбдэрhэн хуряалгын техникэ hэльбэн заhабарилха хүдэлмэри дары түргөөр ябуулхын тула тусхай автотранспортаар тэдэниие бүридүүлэн хангаха.

1985 ондо үндэр баян ургаса абахын тулада хүдөө ажахын ургамалнуудай hайн шанартай өөhэдын үрэhэ хүрэнгөөр колхоз, совхозуудай ба хүдөө ажахын бусад предприятинуудай эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангаха, страховой болон жэлhээ жэлдэ дамжан орохо үрэhэнэй фонднуудые байгуулха, мүн хүдөө ажахын ургамалнуудай hайн шанартай ба гибриднэ үрэhэ бэлдэхээр тогтоогдоhон түсэбүүдые дүүргэхэ талаар шухала хэмжээнүүдые абахыень Хүдөө ажахын министерствэдэ, «Бурятплодоовощхоз» нэгэдэлдэ, «Птицепром» трестдэ, Буряадай НИИСХ-дэ, райгүйсэдкомуудта даалгаха.

Орооhото болон тэжээлэй бусад ургамалнуудай аша үрэ ехэтэй ба гибриднэ сортонуудые имагтал үрэhэндэ хэрэглэхэ.

Транспортна, промышленнэ предприятинуудай ба эмхи зургаануудай ашаанай 1070 автомобиль, тэрэ тоодо Буряадай транспортна управлениhээ — 400, Госкомсельхозтехникэhээ—600, «Забайкаллес» нэгэдэлhээ — 50, «Бурятгеология» нэгэдэлhээ—10, авиазаводhоо — 10 автомобиль 1984 оной ургаса хуряалгада хабаадуулха.

Ургаса хуряалгада, тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадуулагдахаар колхоз, совхозуудта эльгээгдэхэ автомобильнуудые дурсагдаhан предприятинуудай болон организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ түгэс бэлэн болгохыень даалгаха.

Гол үйлэдбэридэнь гарза хохидол ушаруулангүй, жолоошод болон заhабарилгын хэрэгсэлнүүдтэйнь хамта предприятинуудай, эмхи зургаануудай ба организацинуудай ашаанай автомобильнуудые, бортовой автоприцепнүүдые ургаса хуряалгада элсүүлэн хабаадуулхыень Улаан-Үдын, Гусиноозерско городской Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ, районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ зүбшөөхэ.

Орооhо таряа болон хүдөө ажахын бэшэшье продуктнуудые түхэреэн сүүдхэдэ зөөжэ байхые хангахын тула ашаанай автомашинануудые хоёр-хоёр жолоошодтойгоор бүридүүлхээр городской ба районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудые уялгалха. Хэрэгтэй болоо hаань, арадай ажахын бэшэшье hалбаринуудhаа (энэ пункт соо таряа хуряалгын үедэ автомобильнуудыень ха-

баадуулхагүй … предприятинууд … hээнь) жолоош … дуулха.

Жолоошодой … тэйгээр хүдэлх … байдал хангахаб … хозуудай хүтэ … уялгалха.

1984 оной ур … да хабаадуулаг … бильнуудые за … нуудаар, заhаб … сэлнүүдээр Го … никэ хангаха …

1984 оной … гын үедэ … автомобильнууд … дуктнуудаар ү … ёhоор Хүдөө … стерство, «Бу … хоз» нэгэдэл, … трест ба хүдөө … сад захиргаану …

Ургаса хурял … автомобильна … хүүргэнүүдые … дэние саг ү … hалжа байхые … най продуктну … ниин предпри … хэлсээнэй ёhо … ряа хадагалха … тэдэндэ хүрэх … гада, заhабари … гэхыень Автом … баридаг ба а … лениие (И. С. … гүйсэдкомуудые …

Тэжээл бэлэд … хуряалгын үед … колхоз, совх … тушаалгын пүн … хыень городой … организаци, … hаа 4 мянган … албэ хаагшады … июлиин 20-hоо … 20 болотор … тоодо 450 … нистнүүдые, 17 … жолоошодые, … hабарилагшад … КПСС-эй Улаан … до, горсовед … даалгаха.

Хүдөө ажах … во, «Бурятпло … гэдэл, «Птиц … «Бурятцелинстр … рятмежколхоз … Госкомсельхоз … калсельэлектр … трест, оньhожо … дахи колонно … захиргаанууд … бөөр хараал … байрануудые, … дые барижа, … билгаха хүдэл … жэ, ноябрьhаа … ашаглалгада … хын тулада … нүүдые абаха … Тиихэдэ сило … траншейнүүды … үбhэ, ногоо, … гаар хатаа … дые хадага … 1984 оной се … дуулангүй аш … ха болоно.

Малай фер … лэй цехүүдэй … рэлгэнүүдые … лаарнь ханга … хозтехникэдэ …

1984 оной … да, хүдөө а … нууд болон … гын үедэ ү … лаhан тракт … нүүдтэ, хүдэл … мэргэжэлтэдэ … нүүдые, мото … далдахыень ко … та, хүдөө ажа … приятинуудта … дhоо үгэхые … маанай мини … коопсоюзда, … та даалгаха.

Байгша онд … гада хэрэглэ … даhан матери … ресурснуудые … үрэтэйгөөр … лые хинахые … хын министер … плодоовощхоз … «Птицепром» … комсельхозте … муудые уялг …

КПСС-эй … комууд, парт … нууд тэжэ … ургаса хурял … ерэхэ жэлэй … гые эмхитэй … гэхын тулада … органуудай, … дай хүтэлбэр … гэжэлтэдэй … шэлүүлжэ, … 1984 оной, … жэлэй түсэб … татайгаар дү … мэриин бүхы … лай журам, … руулха тала … кампаниин … hаниие үргэ … уялгалагдаа.

Анхарагты:

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ

РАЦИОНОЙ БАЯН БАЙХЫН ТУЛАДА...

Хяагтын районой «Пограничный» совхоз хэзээ хэзээнэйхиhээ эртэ энэ жэлдэ ниитынгээ адууhа малда тэжээл бэлэдхэжэ эхилбэ. Тус ажахы июниин хори гаранаар малда эдигдэнгүй үлэhэн hолоомоёо силос болгон даража захалба. Иимэ тэжээл эндэ түрүүшынхиеэ бэлэдхэгдэжэ байнхай. Үнгэрhэн жэлдэ совхозой малшад hолоомоёо хэршэжэ бутаруулаад, халуун ууралда дэбтээн буйлуулhан хойноо малдаа үгэдэг байhан. Тэд энэ хэрэгые мүнөө жэлдэ эхилхэ гэhэн зорилго урдаа табяад, тэрэниие бэлэдхэхэ тусхай технологиень нилээд шэнжэлээ.

Тус совхоз эдэ үдэрнүүдтэ хэды сүлөөгүй сагай—хониной ноohо хайшалха, ургаса хуряалгада бэлдэхэ кампаниин түлэг дундаа ябуулагдажа байгаашье hаань, энэ шухала хүдэлмэреэ эмхитэйгээр захалаа.

Нэгэдэхи отделенидэ хуушан фермын траншей соо hолоомоёо силос болгон даража эхилбэ. Юуб гэхэдэ, hолоомо холоhоо шэрэгдэхэгүй, эндэ хажуудань хэрэгтэй болохо техникэ, түхеэрэлгэнүүд бии. hолоомо хайшан гээд дарахаб гэхэ гү, али «соломаж» яагаад хэхэб гэхэдэ, нэн түрүүн hолоомоёо хэршэжэ, жэжэ болгоходоо ИРТ-165 түхэлэй агрегат траншейн дэргэдэ асаржа тодхохо хэрэгтэй. Тиигээд тэрэнээ хүдэлгэхэдэнь, хэршэгдэhэн hолоомон нүхэн руунь унаха ёhотой. Хэршэгдэhэн hолоомоёо нэгэ үе болгожо хушаhанайнгаа hүүлдэ урид бэлдэгдэhэн шэнгэн раствороо жэгдээр гоожуулжа, тэрээнтээ холихо зэргэтэй. Иимэ раствор яагаад бэлдэхэб гэбэл, бүлеэдхэгдэhэн нэгэ тонно уhанда 40 килограмм хүрэтэр кальцинированна содо, 15 килограмм мочевинэ, хүсэд хүрэхөөр дабhа нэмэхэ байна. Энэ хүдэлмэри баhал эндээ хэгдэхэ ушартай. Траншейн дэргэдэ томо амhарта соо эдэ бүгэдые бэлдэхэдэ hайн байдагынь элитэ.

Тус совхозой агроном нүхэр В. С. Шубин энэ шухала хэрэгые эмхидхэнэ. Тэрээнтэй уулзажа, хэжэ байhан ажалаарнь hонирхобобди.

— «Соломаж» гээшэмнай шанарайнгаа талаар силостэй адли байхаар хараалагдана. Энэ хүдэлмэри ехэшье хүндэ бэшэ юм. Эндэ үсөөн хүнүүд хабаадуулагдана. Дараhан hолоомоёо hайн шанартай болгохын тула раствороо зүбөөр буйлуулан тааруулха хэрэгтэй. Тиигээд тэрэнээ тусхай технологиин ёhоор хэрэглэбэл, hүүлдэнь ашаяа заатагүй харюулха бшуу. Нэгэ тонно хэршэгдэhэн hолоомондо нэгэ тонно раствор оруулха заабаритай, — гэжэ тэрэ хэлээ hэн.

Хэнэйшье мэдэhээр, hолоомондо хуурай бодосынь ехэ байдаг хэ юм. Ушар иимэhээ раствортой холигдоhон hолоомонойнь килограмм бүхэндэ үшөө нэгэ килограмм шэнгэн эhээбэри, хахад центнер hүнэй сыворотко нэмэгдэхэ ёhотой. Иигэжэ тэдэнэр траншейгээ дүүргэхэдээ hайнаар нягтаруулан дараад, hүүлдэнь полиэтиленовэ плёнкоор hайнаар хушаха.

hолоомые силос болгон дарахадаа тусхай технологиин ёhоор хэхэ хэрэгтэй. Тиигээгүй hаа, бүхы хэhэн ажалынь хиидэ hалаха бшуу. Үнэхөөрөөшье энэ хүдэлмэри бэшэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ ороходоо хүнгэн, хүнүүдшье үсөөнөөр хэрэглэгдэнэ. Иигэжэ бэлэдхэгдэhэн hолоомоной малда эдисэтэй байхань элитэ.

Совхозой дүрбэдэхи отделениинхид hолоомоёо хэршэнгүйгөөр, харин тюгтэйнь силос болгон дарана. Эдэнэр баhал нэгэдэхи отделениинхидэйнгээ хэжэ байhан технологёор ажалаа бүтээжэ байгаа hэн.

«Пограничный» совхозой тэжээл бэлэдхэгшэд байгша ондо бүхыдөө 500 тонно hолоомо даража, «соломаж» болгохо зорилготой. Эдэнэрэй дүй дүршэлыень районой болон республикын ажахынуудай халан абаха байhандань батаар найдамаар.

А. САШИН,
манай штатнабэшэ корр.

РСФСР: автономито область, округуудай hонин

ШЭНЭ ГОРОД МҮНДЭЛНЭ

Баруун Сибирьтэ нефтяннигуудай Когалым гэжэ үшөө нэгэ шэнэ город урган бодоно. Хэдэн мянгаад хүн зоной ажаhуудалай комплексно шэнэ барилга эндэ эхилбэ.

Холын Хойто зүгэй эрхэ байдалда тааруугаар байрын гэрнүүд бодхоогдоно. Наранай элшэ туяагай орожо байхаар байрын гэрнүүдэй проект түхеэрэгдэнхэй. Шэмэрүүн хүйтэн үедэшье гэр байра соо дулаан байха. Юуб гэхэдэ, соёхонуудынь гурбан дабхар шэлтэй, ханануудынь hайнаар дулаалагданхай. Зургаан жэлэй саана энэ райондо нефтиин түрүүшын вышкэнүүдэй бодхоогдоходо, иимэ богонихон болзор соо эндэ иимэ ехэ барилга хэгдэхэ гэжэ хэншье этигээгүй ёhотой. Гэбэшье геологуудай эндэ хэдэн олон уурхайнуудые олоходо, барилга хурдан түргэнөөр ябуулагдажа эхилээ юм. Литва, Латви болон Эстониин түлөөлэгшэд сибириинхидтэ туhалхаар ажалай эрхим коллективүүдые иишэ эльгээгээ hэн.

Когалымда барилга холын хараа түсэбтэйгөөр ябуулагдана. Архитекторнүүд барилгынгаа түсэбтэ хүүгэдэй болон спортивна талмайнууд хүрэтэр булта юумые урид түсэблэн хараалаа юм. Аха дүү республиканудай предприятинуудта шэнэ городой барилгын түсэб зохёогдоо. Ерэхэ жэлhээ эхилээд Когалымда барилгын өөрын бааза байгуулагдажа эхилхэ юм. Түмэр-бетон зүйлнүүдэй, томо панельнэ гэр байрын болон асфальтын заводууд барилгын баазын бүридэлдэ орохо.

В. ЖИЛЯКОВ,
ТАСС-ай корр.

Когалым,
Ханты-Мансийска автономито округ.

ҮЙЛЭДБЭРИДЭ НЭВТЭРҮҮЛЭГДЭНЭ

Орловско горно-шанаржуулгын комбинадай цехүүд соо эрдэмтэд айлшад ёhотой эзэдынь болонхой. Эрдэм-шэнжэлгын зургаан институт предприятитай хэлсээ хэжэ, үйлэдбэриеэ нарижуулан hайжаруулхадань туhална.

Ленинградай «Механобр» гэжэ ВНИПИ-гэй эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэдэй дурадхалаар комбинадта байгуулагдаhан тусхай участок шанаржуулагдаhан металлай гарасые дээшэлүүлхэ арга олгоо. Руда буйлуулхада гараhан үлэгдэлhөө слюда үйлэдбэрилгын аша үрэтэй технологи Эрхүүгэй эрдэмтэд дурадхаа. Предприятитиигэжэ металлургическа заводуудта түүхэй эд худалдахынгаа хажуугаар эд хэрэглэгшэдтэ тон хэрэгтэй шпатлевко үйлэдбэрилэн гаргадаг болобо.

Горнягууд областиин научна эмхи зургаануудтай нягта харилсаа холбоо байгууланхай. Тэдэнэй туhаламжаар горнягууд комбинадhаа холо бэшэ оршодог багахан уурхайнуудые ашаглаха аргатай болоожо, үйлэдбэринигээ ашаг үрые дээшэлүүлнэ.

М. ПРУТКИН,
ТАСС-ай корр.

Орловский,
Агын Буряадай автономито округ.

МАШИНЫН ХАШАА — hУРАГШАДТА

Ново-Джегутинскэ юрэнхы эрдэмэй hургуулиин ахалагша классуудай hурагшад hуралсалайнгаа хээрын станда хүдөө ажахын талаар дуратай мэргэжэлээ олохо дүүрэн арга боломжотой. Иимэ станциие нютагай «Джегутинский» совхозой барилгашад барижа эхилбэ. Поли болон фермэнүүдэй сэрээдүйн мастернууд хэдэхэн hарын үнгэрхэдэ, өөрын агрохимическэ лабораторитой, мал ажахы эрхилэлгын кабинедтэй, хүрьhэ элдүүрилгын, тарилга болон хуряалгын техникэтэй машинын хашаатай болохо юм.

Областиин hургуулинуудай дэргэдэ бүридхэгдэhэн hуралсалай үйлэдбэриин 70 бригадада механизаторнууд таряашад, малшад-операторнуудай кадрнууд бэлдэгдэнэ. «Үхибүүдэй хүдөө ажахын табадахи академи» бүхэн hуралсалай хээрын hайн түхеэрэгдэhэн станууд тай. Түсэбтэ табан жэлэй дүүрэтэр тэдэнэй тоо нэгэ хахад дахин олошорхо юм.

Н. СТЯЖКИН,
ТАСС-ай корр.

Новая Джегута,
Карачаево-Черкесскэ автономито область.

ЗАПОЛЯРИИН ПОЛИНУУДТА

Нарьян-Марска нефтегазобэдэрэлгын экспедициин геологуудай нэрэ дээрэ эльгээгдэhэн элдэб янзын түхеэрэлгэнүүд болон материалнуудай дунда үшөө хартаабха hуулгадаг түхеэрэлгэ ерэлсэhэн байба. Гэбэшье ашаа эльгээгшэд алдуу хээгүй. Иимэ захил Заполяриhаа агроном В. Никоенко хэhэн байгаа бшуу.

Холын Хойто зүгтэ нээмэл грунт дээрэ овощ болон хартаабха ургуулжа болохо байна гэжэ геологуудай байгуулhан хамhабариин ажахые даагша тоолоно. Туршалга хэhэниинь урагшатай байгаа. Үнгэрhэн жэлдэ гектарhаа зуугаад центнер хартаабха хуряаhан байна. Эндэ мүн редисэй баян ургаса абтаа.

Мүнөө жэлдэ тарилгынгаа талмайе арбаад гектар хүрэтэр үргэдхэбэ. hаяын ерээдүйдэ Заполяриин полиин талмай үшөө хоёр дахин үргэдхэгдэхэ. Хартаабхаhаа гадна теплицэ coohoo үгэрсэ, помидор, ногоон мангирай ургаса хуряагдана. Витамин элбэгтэй продукцяар холын үрэмдэлгэдэ хүдэлжэ байhан хүдэлмэришэд, геологууд хангагдана.

В. ГУСЬКОВ,
ТАСС-ай корр.

Бэдэрэгшэдэй тосхон,
Ненецкэ автономито округ.

Москвагай «Серп и молот» заводой hэльбэн шэнэлэгдэхэдэ, автомат арга нэбтэрүүлхэдэ, залуушуул эндэ дуратайгаар ерэжэ хүдэлдэг болоо. Мүнөө эндэ хүдэлжэ байгшадай гурбанайнь нэгэ хуби комсомолшууд болон залуушуул. Бүхы коллективэй амжалтада тэдэнэр ехэ хубитаяа оруулна.

Завод хахад жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлээ. Түсэбhөө гадуур хэдэн зуугаад тонно hайн шанартай булад, бэлэн прокат гаргагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: прокатна шэнэ цехэй шалгагша комсомолка Вероника Самородова участогай мастер Юрий Радин хоёр бэлэн болоhон продукци эльгээхээр бэлдэжэ байна.

ТАСС-ай фотохроника.

Комсомолой байдал

ШЭНЭ ҮГ ЗОРИЛГОНУУД

...й обкомой X пленум һаяхана болошо, «КПСС-...апрелиин (1984 он) Пленумэй дүнгүүдтэ, КПСС-...Генеральна секретарь нүхэр К. У. Черненкын ...эн үгын заабари, тобшололнуудта үндэһэлэн, ...й областной организациин бэелүүлхэ зорилго-...» асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

гэжэ элидхэлшэ заана.

Нүхэр Л. Бартунаев элидхэлээ үргэлжэлүүлхэдээ, һурагшадай үйлэдбэриин бригаданудай түйлалтанууд, дүй дүршэл дээрэ тогтоно. «Минии ажал республикымнай ажал хэрэгтэ нэмэри» гэһэн уряатай ажалай четвертиин үедэ ахамад классуудай олонхинь хабаадана. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдэ хотын 1-дэхи интернат һургуулиин ажалай болон амаралтын «Туяа» гэжэ лагериин гэшүүд Улаан-Үдын районой «Заветы Ильича» совхозой хонинод нооһо хайшалалгада ехэ туһаламжа хүргэхэһөө гадна, һургуулиингаа столоводо үрэ жэмэсэй болон овощной нөөсэ бэлдэнэ.

Бэшүүрэй, Захааминай, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Зэдын болон Хориин районуудай һургуулинуудта мэргэжэл олгохо талаар хүдэлмэри эмхитэйгээр табигданхай. Ушар тиимэһээ эдэ районуудта түрэл ажахыдаа хүдэлхэ һургуули дүүргэгшэдэй тоо жэл бүри олошоржо байнхай.

Саашадань элидхэлшэ үйлэдбэриин коллективүүдэй һургуулинуудай харилсаа холбоон, илангаяа һургуулиие хубилган шэнэлэлгын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, һурагшадые ажалаар хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй һуралсал болон оюун ухаанай асуудалнууд дээрэ дэлгэрэнгыгээр тогтоно. Тиихэдэ багшанар-комсомолшуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ, пионервожатануудай кадрнуудые һайжаруулха гэһэн асуудалнуудта онсо анхарал хандуулна.

«һургуули—үйлэдбэри—ажабайдал» гэһэн нягта харилсаа холбоондо олондо жэшээ болгомо һайн һайхан баримтануудаар баясаха зуураа, республикымнай һургуулинуудта, техникумүүдтэ болон институдуудта үшөөл ушардаг дутуу дунданууды шаналмаар байгаа бэлэй. Эдэ шиидхэггүй асуудалнуудые һургуулиие хубилган шэнэлэлгын хуулиин тобшолол, заабаринуудтай зохилдуулан усадхан хороохо, илангаяа һурагшадта үйлэдбэриин мэргэжэл олгохо, ажалда дуршүүлхэ, ажалаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулхабди, энэ харюусалга ехэтэй асуудалые комсомолшууд, комсомолой комитедүүд нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхэбди гэжэ элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаһан комсомолшууд хэлээ һэн. Үнэхөөрөөшье, һургуулиие хубилган шэнэлэлгын зорилгонуудые бэелүүлгэ мүн лэ залуу багшанарай нангин уялга ха юм. Юуб гэхэдэ, республикымнай бүхы багшанарай дүрбэнэй нэгэ хубинь комсомолшууд ха юм. Тиихэдэ тэдэнэй дунда комсомолой, горкомой, райкомой 70 гэшүүн болон кандидат, арадай 90 депутат тоологдоно.

Элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ нэн түрүүн үгэ абаһан ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь **В. Конечных** республикын ниислэл хотын һурагшадай үйлэдбэриин нэгэдэлнүүд, бригаданууд тухай тодорхойгоор хөөрөө. Илангаяа һургуули дүүргэгшэдые хотын завод, фабриканудта ажалда оруулжа, тэдэнэй хүсөөр комсомол-залуушуулай бригаданууды бэхижүүлхэ шухала гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Үйлэдбэриин ажал хэрэгүүд дээрэ тодорхойгоор хөөрэһэн ВЛКСМ-эй Хяагтын райкомой нэгэдэхи секретарь **С. Цагадаев**, Улаан-Үдын районой «Забайкальский» совхозой директор **Н. М. Сонин**, Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой слесарь-электро-гагнуургшан **М. Димов** гэгшэд ажалай болон амаралтын лагерьнуудай, шеф ёһоной харилсаа холбооной удха шанар тухай хөөрөө.

Һурагшадые ажалаар хүмүүжүүлхэ талаар ямаршье һургуули баян дүй дүршэлтэй байха. Тиимэһээ түрүү дүй дүршэлдэ түшэглэн, мүн лэ оронойнгоо түрүү һургуулинуудай хэрэглэдэг шэнэ онол аргануудые нэбтэрүүлхэдэ ашаг үрэнь ехэ байха гэжэ Хэжэнгын дунда һургуулиин багша **Д. Батомункуева**, Хориин 1-дэхи дунда һургуулиин ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь **Н. Турпанова** гэгшэд үгэ хэлэхэдээ заана.

Улаан-Үдын 19-дэхи дунда һургуулиин ахамад пионервожата **Т. Пахомова**, Загарайн районой «Дружба» совхозой комсомолой организациин секретарь **Л. Хомяков** гэгшэд пионервожатануудай кадрнууд, һурагшадай үйлэдбэриин бригаданууд тухай шүүмжэлхы ёһоор һанамжануудаа хэлэжэ, эдэ асуудалнууд баһал өөрын шиидхэбэритэй гэжэ тэмдэглээ. Элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаһан Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министр **П. Ф. Бардаханов**, мэргэжэлэн техническэ һуралсалай Буряадай управлениин начальнигай орлогшо **В. Б. Прокопьев**, наукын болон һуралсалай эмхи зургаануудай талаар партиин обкомой таһагые даагша **Л. Я. Похосоев** гэгшэд ургажа ябаһан залуу үетэниие ажалаар хүмүүжүүлхэ, һургуули дүүргэгшэдые түрэл колхоз, совхозуудтань мэргэжэл олгожо ажаллуулха тухай республикын һургуулинуудай арга боломжонууд дээрэ тогтожо, һаяын жэлнүүдтэ бэелүүлэгдэжэ эхилхэ шэнэ хубилалтанууд, мүн лэ шиидхэгдээгүй асуудалнууд тухай хүсэд дүүрэнээр пленумдэ хабаадагшадта хөөрэжэ үгэһэн байна.

Юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэлэй һургуулиие хубилган шэнэлэлгэ хадаа ороноймнай Эдеэ хоолой, Энергетическэ программануудта адли бүгэдэ арадай хабаадалгатайгаар бэелүүлэгдэхэ шэнэ зорилго болоно. Тиимэһээ тэрэниие бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ эрмэлзэл түгэс багшанар-комсомолшуудай, тэрэ тоодо һургуулида хабаатай бүхы эмхи зургаанудай, промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай хамта оролсохо хэрэг гээшэ. Пленум дээрэ үгэ хэлэһэн зарим хүнүүдэй һанал, бодол, хараалһан урдахи зорилгонуудынь һургуулиин хубилган шэнэлэлгын эрилтэнүүдтэйгээр амилжа байгаа һэн. Харин үйлэдбэриин шэглэлтэй зарим тушаалтанай үгэнүүд ажалай юрын тоосоон болошоно гэжэ һанагдаа бэлэй. Гэбэшье, үгэ хэлэгшэдэй һанамжа, дурадхалнууд пленумэй дэлгэрэнгы тогтоолдо оруулагдажа, КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1984 он) Пленумэй дүнгүүдтэ, нүхэр К. У. Черненкын тэндэ хэлэһэн үгын заабари тобшололнуудта үндэһэлэн, комсомолой областной организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тодорхойлогдоо.

Б. ДАМБАРИНЧИНОВ.

Газар дэлхэй дээрэхи эгээн хуушанай хотонуудай нэгэн болохо Самарканд байгуулагдаһаар 2500 жэлэйнгээ ойе һаяхан тэмдэглэбэ. Мүнөө Самарканд Совет Узбекистанай промышленна ба соёлой томо түбүүдэй нэгэн юм. АПН-эй корреспондент Владимир Калинничевэй асуудалнуудта горгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Акрам Худайкулов харюусана.

ЭРТЭ УРДЫН ХОТО ҺЭРГЭЭГДЭНЭ, ШЭНЭЛЭГДЭНЭ

— Манай Самарканд хотын үзэсхэлэниие жэл бүри оронoймнай бүхы нютагуудһаа, харнин гүрэнүүдһээ ерэһэн хэдэн зуугаад мянган аяншалагшад харадаг байна. Юун тэдэнэй анхаралые тиитэрээ татана хаб?

— Үшөө Александр Македонский иигэжэ хэлэһэн гэдэг: «Самаркандын гоё һайхан шэнжэ түхэл тухай соносоошом үнэн зүб. Нэгэл алдуу гаргааб. Тэрэм юуб гэхэдэ, Самарканд минии һанаашаһаа холо үлүү үзэсхэлэн гоё хото байшоо бшуу».

Самарканд — эртэ урдын хүгжэлтэ түгэс хото байһан гээшэ. Тэрэнэй үйлсөөр македонцуудай түмэр мэтэ нягта жагсаалта сэрэг дабшаа, арабууд нэгэнтэ бэшэ добтолон орожо, һүйдхэл һандарал ушаруулаа. Чингисхаанай морин сэрэгүүд энэ дайдаар гүйлгэлдэн гараа. Өөрынгөө түүхын эрхим нэгэ хаһада Индын эрьсһээ эхилээд Босфор хүрэтэр һунаһан дэлхэйн империин ниислэл болоодшье үзөө.

Айхабтар гоё һайханууд эртэ урдын архитектурын хүшөө—памятнигууд мүнөөдэр хүрэтэр бүрин бүтэн үлэнхэй байдаг. Нэн түрүүн бүхы түби дэлхэйдэ мэдээжэ Гур-Эмирай шарилые, Баби-Ханымай сүмые, Улугбегэй медресе — һургуулиин байшангые эндэ дурдая. Тэдэ Египет, Индиин, эртэ урдын Грециин болон Римэй суута дурасхаалта памятнигуудһаа юугээрээшье дутуу бэшэ гэжэ хэлэхэ байнаб.

Самаркандын түүхэтэ памятнигуудай гоё һайханиинь арсашагүй ааб даа. Айлшад ерэхэдээ, гансал тэдэниие харахаяа хүсэдэг юм гү?

— Манай эртэ урдын түхэлэй хото мүнөө тад ондоо боложо, танихаар бэшэ шэнжэ оронхой. Асфальт харгынууд хайша хайшаа һунаа, олон дабхар шэнэ гэрнүүд бодхоогдоо. Хотын ургахада хүн зоной тоо олошороо ааб даа. Промышленность хүгжэжэ байнхай. Урдань Самаркандда оройдоол нэгэ механическа завод бии юм һэн. Социалис байгуулалтын жэлнүүдтэ эндэ машина бүтээлгын, химическэ, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин һалбаринууд мүндэлөө. Найдамтай томо элшэ хүсэнэй бааза ашаглагдаа. Мүнөө Самаркандда 62 томо промышленна предприяти тоологдоно. Тэдэнэй тоодо «Кинап» гэжэ завод, лифто-барилгын, «Красный двигатель», торго нэхэдэг фабриканууд, оёдолой нэгэдэлнүүд орono...

«Кинап» гэжэ киноаппаратура үйлэдбэрилдэг заводой продукци дэлхэйн 20 гаран ороной захилаар эльгээгдэжэ байдаг юм. Тэрэ тоодо аха дүү социалис оронуудта, Азиин ба Урда Америкын гүрэнүүдтэ «Кинап» гэһэн тэмдэгэй оньһон прибор, аппаратура харахат. Энэл бүтээгдэһэн орёо түхеэрэлгэнүүдээр Москвагай уран һайханай академическэ театрай шэнэ байшан, Кремлиин Съездүүдэй ордон, Чехословакиин ниислэл Прагада эрьелдэжэ байдаг кинопанорама гэхэ мэтэ хангагданхай.

Самаркандын лифто-барилгын заводой гаргаһан ашаа тээжэ, өөдэнь үргэн абаашадаг машинанууд манай ороной олохон хото городуудта хүдэлжэ байдаг.

Тиихэдэ хлопок сэбэрлэдэг заводой, торго үйлэдбэрилдэг нэгэдэлэй продукци Польшодо һайн мэдээжэ болонхой.

Манай Самарканд хотын промышленность 50 гол янзын эд бараа бүтээн гаргана. Хотын гайхамшагтай түргэн һэргэжэ байһые нэгэ иимэ жэшээ гэршэлнэ: Совет засагай жэлнүүдтэ Самаркандын промышленностиин юрэнхы хэмжээн 80 гара дахинаар дээшэлээ.

Юрэдөөл, хуушанай түүхын дурасхаалта газарнуудаар элбэг, тэрэнһээ гадна үдэр бүри үндын һэргэжэ байһан Самаркандые айлшадай анхарал халуунаар татадагынь огто гайхалгүй.

— Горсоведэй мүнөө хэжэ байһан ажал хэрэгүүд, Самаркандын ерээдүйн хүгжэлтэ тухай зарим тэды тогтыт?

— Самаркандын 2010 он хүрэтэрхи хүгжэлтын ба шэнэлэй һэргээлгын генеральна түсэб мүнөө зохёогдонхой. Иимэ холын хараатайгаар зохёогдоһон хүгжэлтын түсэбтэй хото манай орон дотор үгы гэжэ сэхэ хэлэе.

Эзэгүй хооһон байһан газарнуудта 80 мянган хүнэй ажаһууха шэнэ район баригдахаар хараалагдана. Тэрэнэй аншаар Самаркандын ниилээд олон айл бүлэ шэнэ гэрээ толлохо, мүн шэнэлэгдэн һэргээгдэжэ байгаа түүхэтэ удха шанартай зоноһоо зарим айлнуудые тиишэнь нүүлгэхэ аргатай болохобди.

Бүри ойрын сагта 50 гаран гектар талмай дээрэ 13—15 мянган хүнэй ажаһууха «Согдиана» гэжэ шэнэ микрорайон барижа эхилхэбди. Жэл соо 150 мянган дүрбэлжэн метр панель үйлэдбэрилэн гаргаха аргатай гэр барилгын комбинат ашаглалгада үгтэхэ дүтэлэнхэй. Тиихэдэ Самаркандын университедэй шэнэ байшангуудай комплекс эршэмтэйгээр баригдажа байнхай. Тиин аяншалагшадые угтан абаха комплекс, хотын библиотекэ, драматическа театр, концертын зал, Спортын ордон, кинотеатрнууд, шэнэ гостиница, хүүгэдэй саадууд, һургуулинууд, эмшэлгын эмхи зургаанууд, универмаг баригдахаар хараалагдана. Самаркандын оршондо ой модото парк, аяншалагшадай бааза, уһанай спорт эрхилхэ комплекс байгуулагдажа эхилээ.

Хотын транспортые хүгжөөхэ хэрэгтэ генеральна түсэб дотор тусхай анхарал хандуулагданхай. Тон ойрын сагта шиидхэхэ зорилгонууд тухай хэлэхэ болоо һаа, иимэ байна. Самаркандын үйлсөөр һүндэлдэг троллейбусуудай тоое 100-да хүргэхэбди, түрүүшын трамвайн лини ашаглахабди, гадна табан шэнэ шэглэлээр троллейбусуудые ябуулжа эхилхэбди. Мүнөө үень хото соогуур гол түлэб автобусууд хүн зониие шэрэдэг ааб даа. Байн байн али бүхы түхэлэй транспортын үүргэ дээшэлүүлэгдэжэ, тэнсүүрилэгдэхэ юм.

Дунда Азиин хотонуудые уһаар гүйсэд хангаха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Тиимэһээл энэ асуудалые найдамтайгаар, холын хараатайгаар шиидхэхэ гэжэ хэлсэнхэйбди. Оройдоол 50 жэлэй саана Самаркандда водопровод гэжэ огто байгаагүй, тиимэһээнь уһа айхабтар гүнзэгы худагууд сооһоо удхалан абаха ушартай бологшо һэн. Уһа зөөгшэ гэжэ мэргэжэлтэй тусхай хүнүүдшье байгаа юм. Мүнөө Узбекистан Дунда Азин дотороо уһаар эгээл һайн хангамжатай республика гэжэ тоотой болонхой. Манай хотодо һэлюурдэн тамаралгын каналшье баригданхай. Тэндэмнай ехэ ехэ мүрысөөнүүд үнгэргэгдэдэг, совет болон хилын саанахи спортсменууд бэеэ һоридог юм.

Харин манай түсэбүүд соо гол шухалань гэхэдэ, хуушанай Самаркандые һэргээн шэнэлэлгэ, тэрэнэй түүхэтэ памятнигуудые эртэ урдынь түхэлдэ оруулалга болоно бшуу. Урданай памятнигууд гол түлэб Регистан талмай шадар оршодог, тиимэһээ эндэ баригдаха шэнэ гэрнүүдые заншалта национальна маяг хэлбэритэйгээр бодхоохо гэжэ шиидхэнхэйбди. Тэрэнһээ гадна хуушан Самаркандын уйтан үйлсэнүүдые, матаран ошодог переулогуудые, шабараар бариһан хабтагар оройтой, нюур таладаа сонхогүй гэрнүүдые тэрэ зангаарнь үлөөхэ тухай дурадхал архитекторнууд оруулһан байна.

(АПН).

Ямар шулэг

«ДУУГАА ТАНДАА ЗОРЮУЛНАБ!..»

урагшаал дабшадаг байна. «Алтарыш, наран!» гэжэ дуунай хүгжэмые В. Маймескул зохёоһон. Тиимэ хадаа дуун 1950-яад онуудаар бэшэгдэһэн байгаа гээд тухайлмаар болоно. 30 жэлэй хугасаа соо энэ дуун мартагдангүй, ханхинаһаар байна бшуу даа!

«Эжымни» гэжэ дууе Галина Шойдагбаева, Дугаржаб Дашиев, Наталья Будаева, Виктория Базарова болон бусад олохон мэдээжэ артистнууд тон дуратайгаар гүйсэдхэдэг. Тиимэһээ энэ дуун мүнөө сагта хаа хаанагүй мэдээжэ болонхой. Теэд гансашье энэ бэшэл даа. Гунга Чимитовэй бэшэһэн дүшэ нэгэн (минии мэдэһэн «Шэнэ жэлэй юрөөл», «Эжэл гансам ерээдүй», «Ярууна нютаг» гэһэн гурбан дуун тус ном соо оруулагдаагүй) дуун ехэ-ехэ концертнүүдтэшье, нүхэдэй дүхэригүүд соошье дуулагдадаг байна. Жэшээлбэл, мүн лэ Г. Чимитовэй үгэ дээрэ бэшэгдэһэн «Эгэшэ аха хоёрни» гэһэн дууе абаад үзэе.

Эльгэлэн, эльгэлэн тэгүүлдэг
Эхэ эсэгын нютагта
Энхэрэн, энхэрэн хүлеэдэг
Эгэшэм намаигаа угтадаг.
Һанаа сэдьхэлэйм хаа-яахан
Һабажа гэнтэ асатаа һаань,
Һайхан, урихан зангаараа
Һанаaем заһажа табидаг...

Асатаһан сэдьхэлэй заһаргалга, алдажа сохилһон зүрхэнэй тэгшэрэлгэ тухай дуун соо хэлэгдэнэ. Эдэ бүгэдэ хүн бүхэндэ өөрын тайлбаритай боложо үгэнэ ха юм. Залуушуул энэ дуу дуулахадаа, сэдьхэлэйнгээ уй гашуудал тарааха, али инаг дуранайнгаа саг зуурын төөрилгые сэхэльдюулхэ арга олоно. Тиихэ мүртөө аха захадаа, түрэл нютагтаа түшэглэжэ ябаһанаа мэдүүлэлсэнэ. Наһатай зондо энэ дуун залуу наһанайнь, түрэһэн, үргэһэн газарайнь үнэтэ дурдалга болоо үгэхэ зэргэтэй. Хүрьһэтэ дэлхэй дээрэ болоожол байдаг ажабайдалайнгаа асаталга тушаа бэеэ хүсэһэн зон энэ дуугаар хөөрэдэг...

«Һайхан юрөөл» (хүгжэмынь Д. Ринчиновэй) гэжэ дуунай герой эдир залуудаа гэр айл болоожо, нютагтаа түбхинэнэ. Тиигээд ажалаа, мүн һуралсалаашье — ёһотой хүмнай бүхы наһан соогоо һуралсаха зэргэтэй гүбэ —үргэлжэлүүлхээ түрэл нютагһаань гаража ошоно. Жэшээнь, ондоо аймаг, али ондоо республика руу хүдэлхөө ошоно. Эсэстэ «түрүү хэрэг бүтээхээр» хари гүрэн гарана. Дуун соо эдэ бүгэдэндэ тааралһан тусхай юрөөлнүүд табигдана: эжы абын юрөөлһөө эхилээд, аймаг зоной юрөөлөөр үргэлжэлэн, Эхэ ороной юрөөлөөр түгэсэнэ. Поэт иигэжэ дуугаа удхаар гүнзэгы болгоно. Риторическэ дабталгын ашаар дуунай удхын дамжуулга эршэдэнэ, геройн патриотическа мэдэрэл хүсэ нэмэһээр зурагдагдана. Өөһэдөөшье сэгнэжэ үзыт:

Амраг гансатаяа
Айл гэр болон түбхиноод,
Түрэл нютагтаа
Түрэ хэжэ жаргахадам,
Аба, эжым юроолhөө
һайхан юрөөл байгаагүй.
Ажал, һуралсалдаа
Аяар холо түхеэрээд,
Алтан наранаар
Аян замда мордохом,
Аймаг зонойм юрөөлһөө
һайхан юрөөл байгаагүй.
Түби дэлхэй дээрэ
Түрүү хэрэг бүтээхээр

Ондоо гүрэндэ
Олон жэлээр мордоходом
Эхэ оронойм юрөөлһөө
Эрхим юрөөл байгаагүй.

Дуунай дабталга хэдэн янзаар зохёогдоно. Жэшээнь, «Дангина» гэжэ дуунай дабталга хубилнагүй. «Инаг дураяа гамнаарай» гэжэ дуунай дабталгын хоёрдохи хахад, «Манай басаган» гэжэ дуунай дабталга бүгэдөөрөн хубилна.

Г. Чимитовэй шүлэгүүдтэ риторическэ асуудал гү, али риторическэ хандалга оншотойгоор хэрэглэгдэнэ. Жэшээлбэл, «Манай басаган» гэжэ дуун иимэ риторическэ асуудалаар дүүрэнэ:

Хэлыш, Дулма, үнэнөө-
Хэниие мнай шэлэхэбши!
Хэниие, нэрээ, жаргуулан,
Минии гэжэ нэрлэхэбши!

мүнөөхи «Инаг дураяа гамнаарай» гэжэ дуунай түрүүшын дабталга иимэ риторическэ хандалгатай:

Жаргалаа шим аршалаарай,
Жаргалаа шим гамнаарай,
Намхандаа зорюулһан дураяа,
Наһанайм ганса, гамнаарай,

Гунга Чимитов буряад хэлэнэй баян жасаһаа эхи абан, шүлэгые шэмэглэн гоёожо, дууе хонгёо аялгатай болгожо, хурдан үгэ, хурса онол аргануудые шэлэн һунгажа шадана.

1983 ондо «Буряадхан аялгам һайхан даа» гэһэн дуунай ном хэблэлһээ гараһан. Тиихэдэ 1984 ондо мүнөөхи «Хүдөөдэ мүндэлһэн шүлэгүүд» гараа гээшэ ааб даа. Буряадай оперо болон баледэй академическэ театрайхид буряад дуунуудай үдэшэнүүдые үнгэргэдэг болобо. «Байгал» гэжэ дуу, хатарай ансамбль энэ хэрэгтэ баһал өөрынгөө хубитые оруулалсана. Ганса үгөөр хэлэхэдэ, буряад дуунай байдал хэмгүй һайн гэжэ ойлгодог ябагдаа. Зүгөөр һайса бодомжолжо үзэхэдэ, энэмнай даншье тиимэ бэшэ байһан байба.

1984 оной апрелиин 19-дэ оперо болон баледэй театр соо буряад дуунай үдэшын үнгэрһэнэй удаа (тэрэ үдэшэ 45 дуун зэдэлээ) шагнагшадай конференци болобо. Тиихэдэл буряад хүгжэмшэдэй, тусхай мэргэжэлтэдэй үгэһөө энэ хэрэгтэ бии байһан дутуу дунданууд тухай мэдэжэ абагдаа бэлэй. «Буряадхан аялгам һайхан даа» гэжэ ном нотогүйгөөр гаргагдаа, зарим дуунуудай текст удхаар гүйхэн байба, харин Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда зорюулагдаһан дуунууд үсөөнөөр толилогдоо — гэхэ мэтээр Бау Ямпилов, Клавдия Шулунова болон бусад үгэ хэлэгшэд конференци дээрэ тэмдэглээ һэн.

Буряад дуунай хүгжэлтэдэ тэмдэглэгдэһэн дутуу дунданууд Гунга Чимитовэйшье зарим дуунуудта хабаатай гэжэ сэхэ хэлэхэ зэргэтэйбди. Тусхайлбал, «Мойһон» гэжэ дуунай гурбадахи бүлэгэй удха ойлгосогүй байна. Харин «Сэрэгшэнээ мартаагүйл» гэжэ дайнда зорюулагдаһн дуун ном сооһь гансаардаһан мэтээр үзэгдэнэ. Тиигээдшье удхагүй, үгын лэ хубхай холболдоон гэжэ сэгнэхээр энэ текстһээ һайн дуранай мүндэлхэгүйнь эли ха юм даа.

Э. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

«МҮНХЭДӨӨ МАНДАГ ЛЭ»

Нара, һалхинда хүрилһэн шарайтай, налгай даруу зантай энэ хүнтэй уулзажа, намтартай танилсахадаа, дайшалхы замаарнь омогорхомоор юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай дүлэтэ жэлнүүдэй дарини утаан соогуур гараһан Михаил Павлович Иванов эрэлхэг зоригоороо фронт дээрэ шалгараа һэн.

«Улаан Одоной» гурбан орден, «Эрэлхэг зоригой түлөө» хоёр медаль, бусадшье шагналнууд ветеранай үбсүүе шэмэглэдэг.

М. П. Иванов һая болотор хонин ажалда үнэн сэхээр хүдэлөө, түрэл Хэжэнгынгээ районой Михайловка һууринай эгээл хүндэтэй хүнүүдэй нэгэн.

Арад зонойнгоо аша туһада бүхы наһаяа зорюулһан ветеран мүнөө: «Жаргалтай һайхан сагнай мүнхэ мандажа байг лэ» гэжэ сэдьхэлһээ шэбшэжэ байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. П. Иванов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТАСС АПН

ХИЛЫН СААНАҺАА

ПРЕЗИДЕНТЫН УКАЗ

ДЕЛИ. Национальна аюулгүй байдалда ба газар дайдынь бүрин бүтэн байлгада аюул тохёолдуулһан һүйдхэлтэ ябуулгануудта гэмнэгдэһэн гадагуур аашатанай хэрэгүүдые хаража үзэхэ тусхай сүүдүүдые бии болгохо эрхэ правительствада олгохо тухай Индиин президентын указ эндэ толилогдобо. Тус штадта гадаадын саанахи дэмжэлтээр алалга хюдалгын ба һүйдхэлтэ ябуулга эдэбхитэйгээр эрхилһэн сепаратис бүлэглэлнүүдэй Пенджабта хаалтада байһан гэшүүдые сүүдлэлгые иимэ сүүдүүдые бүридхэлгэнь түргэдхэхэ арга олгохо байна. Энэ хэмжээнь хадаа Пенджабта амгалан тайбан байдал байгуулха талаар шэглүүлэгдэһэн шухала алхам болоно гээд «Хиндустан таймс» газетэ тоолоно.

ЭБ НАЙРАМДАЛТА ХҮСЭНҮҮДЭЙ ХҮСЭЛЭЛ ОРОЛДОЛГОНУУДЫЕ НЭГЭДХЭХЭ

КИТО. Буу зэбсэг урдилдэн бүтээлгые болюулхын, ядерна дайнай аюулые зайсуулхын, бэеэ даагаад политическэ, экономическа болон социальна талаар хүгжэхэ арадуудай эрхэнүүдые сахихын түлөө тэмсэлдэ эб найрамдалта хүсэнүүдэй, бүхы оронуудай ба арадуудай хүсэлэл оролдолгонуудые нэгэдхэхэ гэһэн уряа доро Эквадорой ниислэлдэ эб найрамдалай, демократиин ба хүнэй эрхын түлөө уласхоорондын конференци нээгдэбэ. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй (ВСМ) болон Эквадорой Эб найрамдалай соведэй үүсхэлээр. мүн тэрэшэлэн хүнэй эрхэнүүдэй талаар Латинн Америкын нэгэдэлэй, Эквадорой Түбэй университедэй болон ороной Журналистнуудай национальна холбооной туһаламжаар тэрэ үнгэргэгдэнэ. Латиин Америкын олонхи гүрэнүүдэй, Азиин, Африкын болон Европын зарим оронуудай, тэрэ тоодо Советскэ Союзай түлөөлэгшэд, мүн тэрэшэлэн президент Ромеш Чандра түрүүтэй Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй делегаци тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

Бүмбэрсэг дэлхэйн элдэб районуудта Рейганэй засаг захиргаанай дай жүрөөдэлгын хараа шугам бэелүүлһэнэй, Баруун Европодо американ ядерна шэнэ ракетэнүүдые тараан тодхожо эхилһэнэй эсэстэ ядерна дайнай аюул тон ехэ болоо гэжэ ВСМ-гэй президент Ромеш Чандра амаршалгын хандалга доторoo тэмдэглэбэ. США-гай империалис хархис бүлэгөөрхидэй хүн амитанда һажар һанаашалгануудай буруу һүргэхын тула ниитэ нэгэн фронтдо жагсаха гээшэ үнэн сэхэ бүхы хүнүүдэй уялга болоно гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглэбэ.

БУУ ЗЭБСЭГ ХУРЯАЛГЫН АСУУДАЛААР

НЬЮ-ЙОРК. Ядерна зуун жэлдэ буу зэбсэг урдилдэн бүтээлгые болюулхаһаа, Холбоото Штадууд болон Советскэ Союзай хоорондохи харилсаануудые гуримшуулхаһаа ондоо шэлэн абаха арга зам үгы юм. Колумбиин университедэй багшанарай колледжиин эмхидхэһэн буу зэбсэг хуряалгын ба совет-американ харилсаануудай асуудалнуудаар жэл бүри үнгэргэгдэдэг семинарта хабаадаһан США-гай ниитын эмхинүүдэй, политическэ, научна болон шажанай бүлэгөөрхидэй түлөөлэгшэд энээн тухай мэдүүлбэ.

Советскэ Союз буу зэбсэг хуряахые хүсэдэггүй гээд Вашингтондо зарим нэгэн баталдаг. Энэнь худал хуурмаг баримта болоно гэжэ Корнеллскэ университедэй профессор Бетти Лелл семинар дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэбэ. Имагтал Советскэ Союзай ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хэрэглэхэгүй гэжэ гансал өөрынгөө талаһаа абаһан уялга, ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые туршалгые бүгэдэ ниитээрээ хорихо тухай хэлсээ баталхые баадхадаг байһаниинь СССР-эй эб найрамдал бэхижүүлхэ ехэ хүсэтэй байһые гэршэлнэ гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Тромейадахи «эб найрамдалай лагерь»

АРЕНДАЛЬ (Норвеги). «Ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые усадхаха» гэһэн олониитын национальна хүдэлөөнэй Урда Норвегиин Тромейа олтирог дээрэ дэлгээһэн «Эб найрамдалай лагерьта» хабаадагшад дэлхэйн ядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын түлөө тэмсэлэй шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэнэ. Норвегиин газар дайдада ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые оруулгахагүй, Европын хойто хубидахи зоные ядерна буу зэбсэггүй зоно гэжэ соносхохын түлөө ябуулгануудаа эдэбхижүүлхэ зорилго табигдана.

Норвегиин ба Хойто Европын бусад оронуудай политическэ бүлэгөөрхидэй элитэ ехэ түлөөлэгшэд суглаагшадта хандана. «Хүн түрэлтэнэй ажаһуухын тула буу зэбсэг урдилдэн бүтээлгые дары болюулха хэрэгтэй», — гээд буу зэбсэг хуряалгаар Женевэдэхи конференци дээрэ Швециин делегациие толгойлогшо Май-Бритт Теорин мэдүүлбэ. Ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээлгые зогсоохо гээшэ буу зэбсэг хороохо замаар шухала хэмжээн болохо ёһотой гээд тэрэ хэлэбэ.

«Эб найрамдалай лагерь» эмхидхэлгэ хадаа дай буруушаалгын хүдэлөөндэ олониитын улам үргэнөөр хабаададаг болоһоной үнэншэмэ жэшээ болоно гэжэ Норвегиин Компартиин түрүүлэгшын, орлогшо, «Фрихетен» газетын ахамад редактор Арне Йоргенсен ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлһэн байна.

ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ШЭНЭ БҮРИДЭЛ

КАИР. Эндэ Египедэй правительствын шэнэ бүридэл хуулитаар соносхогдобо. Байгша оной май һарада ороной арадай суглаанда «парламент һунгалта үнгэргэгдэһэн ушарһаа хуушан кабинет тушаалһаа бууһан байгаа.

Президентын декредэй ёһоор, Камаль Хасан Али премьер министрээр томилогдоо. Мухаммед Абдель Халим Абу Газаля премьер-министрэй орлогшын, обороной ба сэрэгэй промышленностиин министрэй тушаалда үлөө. Энээнэй урда тээ хэдэн жэлэй туршада ООН-ой дэргэдэхи АРЕ-гэй саг үргэлжын түлөөлэгшэ байһан Ахмед Исмат Абдель Магид гадаадын хэрэгүүдэй шэнэ министрээр, Ахмед Рушди дотоодын хэрэгүүдэй министрээр томилогдобо. Бүхыдөө шэнээр бүридхэгдэһэн правительствада 9 министр ороно.

США-гай ВВС-эй истребительнүүд Окинава олтирогой административна түб — Наха дээгүүр элин ниидэнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Соёлой hонин

БУРЯАДАЙ ИСКУССТВЫН АМЖАЛТА

Буряадай гүрэнэй Ленинэй орденто оперо болон баледэй театрай гастроль Тюмень хотодо амжалтатайгаар дүүрэзэ гэжэ тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ.

Соёлой болон техникын «Нефтяник» ордон соо, областной филармониин байшан соо Тюмениин харагшад Буряадай театртай танилсаа. Харагшадай үзэмжэдэ ород, совет, хилын саанахи классигуудай, Буряадай композиторнуудай арбан табан зүжэгые—52, А. Кулешовой «Муха-Цокотуха» гэhэн онтохон-оперо 13 дахин дурадхажа, дүн хамта 50 мянган гаран тюмениинхидые хангаhан байна. Буряадай артистнууд область дотор айлшалжа, хүдөө ажахын түрүүшүүлдэ, газай болон нефтиин промышленностиин, медицинын хүдэлмэрилэгшэдтэ, пионерскэ лагерьнуудта амаржа байhан hурагшадта концерт табяа. Тиихэдэ шубуунай фабрикада, киномеханическа заводто, автотранспортна предприятинуудта зохёохы ажалай үдэшэнүүд үнгэрөө. Буряадай артистнуудай искусствые Тюмениин хэблэл үндэрөөр сэгнэжэ, 6 шүүмжэлэл, зохёохы ажалай 3 портрет областной газетэдэ толилогдоо.

Гастролёо нээhэн А. Бородинай «Игорь тайжа» гэhэн оперодо гол партинуудые гүйсэдхэhэн СССР-эй арадай артист К. Базарсадаев (Галицкий), РСФСР-эй габьяата артист С. Раднаев (Игорь тайжа), РСФСР-эй арадай артистка Л. Левченко (Ярославна), мүн лэ залуу дуушад О. Аюрова, Б. Бороев гэгшэд харагшадай, театр шэнжэлэгшэдэй үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө.

Оперно зүжэгүүдэй дундаhаа «Кармен», «Иоланта» хоёрые илган тэмдэглэмээр. Илангаяа залуу дуушан О. Аюрова, Ж. Бизегэй оперодо дабтагдашагүй байгаа. Тэрэнэй зохёон байгуулhан Карменэй образ ирагүү хүгжэмөөрөө, артистизмаараа болон бэлиг шадабаряараа харагшадай халуун анхаралые татаhан байна.

Тюменьдэ харуулагдаhан итальян мэдээжэ композитор Дж. Вердиин «Риголетто», «Отелло», «Аттила» гэhэн оперонуудай али нэгыень илгажа, онсо тэмдэглэхэнь бэрхэтэй. Отеллын партида РСФСР-эй артист Д. Дашиев наадаа. Тэрэ эрэлхэг зоригтой, хүсэтэй, жүтөөрхүү хүниие толотомо бэрхээр харуулаа. Оперно репертуарай айхабтар хүндэ энэ партида Д. Дашиев бүхы бэлиг шадабаряа хүсэд дүүрэнээр харуулжа шадаа.

Оперно болон балетнэ зүжэгүүдтэй сугтаа нэгэ афишада «Ородой хуушанай романсын үдэшэ» зүб оронхой гэжэ hанагдана. Эдэ үдэшэнүүдтэ Буряад ороной дуушад гүйсэдхэхы бэлиг шадабаряараа тюмениинхидэй зүрхэ сэдьхэлые эзэлээ.

Балет хараха дуратайшуулда Буряадай театрай гастроль ёhото hайндэр болоо. «Хун шубуута нуур», «Жизель», «Бахчисарайн фонтан» гэhэн баледүүдтэ хүл дээрээ зогсоhон харагшад олон байгаа hэн. Илангаяа Л. Книппертэй, Б. Ямпиловай «Агуу гоохон Ангар дүүхэй» гэhэн балет гастролиин репертуарай шэмэгынь байгаа гэжэ тэмдэглэмээр. Ангар дүүхэйн партиие гүйсэдхэлгэдэ Буряадай АССР-эй габьяата артистка Т. Дудеева эдир залуу наhанай шэнэ «үнгэ будагуудые» оруулаа. Мүн лэ Ангарынь парти гүйсэдхэhэн РСФСР-эй арадай артистка О. Короткова үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө. Тэрэ саб гэмэ үлүү хүдэлсэгүйгөөр уянгата героиниин образ байгуулжа шадаа. Тус баледтэ Енисейн партида наадаhан РСФСР-эй габьяата артист А. Павленкые hайшаалтай. «Хун шубуута нуурта» Буряадай АССР-эй арадай артистка Т. Муруева, залуу солистка Г. Батурина гэгшэд урагшатайгаар хабаадаа.

Тюмениин сценэ дээрэ РСФСР-эй габьяата артистка Е. Самбуева Буряадай АССР-эй арадай артист Ю. Муруев хоёрой дуэт мүн лэ дабтагдашагүй байгаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Россин Федерациин баледэй театрнуудай бүлэг артистнуудай бүридэлдэ Португалиин хото городуудаар тэдэнэр ябажа, Буряад арадайнгаа искусствые түлөөлhэн байна. Тюменьдэ «Жизель», «Хун шубуута нуур», «Агуу гоохон Ангар дүүхэй» гэhэн баледүүдтэ гол партинуудые халуун альга ташалган доро гүйсэдхөө.

Буряадай театрай балетнэ зүжэгүүд СССР-эй арадай артистка Л. Сахьяновагай зохёохы ажалай үдэшөөр дүүрэзэ. Гайхамшагта балерина — «Буряадай Уланова» өөрөө урматайгаар хатархаhаа гадна, өөрынгөө зохёохы ажалые үргэлжэлүүлхэ бэлигтэй залуушуулые харуулаа. «Агуу гоохон Ангар дүүхэй», «Персидскэ хатар», «Кармен—сюитэ» гэhэн баледүүдhээ РСФСР-эй габьяата артист А. Павленкэтэй Л. Сахьяновагай гүйсэдхэhэн адажионуудые харагшад урма баяртайгаар угтаа. Хатар бүхэнэйнь удаа «бис» уряалнууд, баглаа сэсэгүүд тэдэнэй бэлиг шадабариин ёhотой сэгнэлтэ боложо үгөө.

Баледэй артистнууд тухай хэлэхэ зуураа, урагшатайгаар хабаадаhан Буряадай АССР-эй арадай артистка Л. Протасова, республикын габьяата артистнууд В. Андреева, А. Петрова, солистнууд В. Васильев, В. Бородин, Г. Мергенев, В. Павлов, Г. Удалов, О. Бородина гэгшэдые тэмдэглэмээр.

Тюмень хотодо Буряадай оперо болон баледэй театрай гастроль ехэ урагшатайгаар үнгэрбэ. Энэн тухай удаан үргэлжэлhэн харагшадай альга ташалган, тэдэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ үлэhэн дулаахан дурсалганууд гэршэлнэ.

В. МЕФОДЬЕВ,
театр шэнжэлэгшэ.
Тюмень.

ГАСТРОЛЬНУУДЫНЬ ҮРГЭЛЖЭЛhӨ

Арадуудай Хани барисаанай орденто Камчатска областной драматическа театрай республикадамнай айлшалжа ерэhээр хоёр долоон хоног үнгэрбэ. Энэ хугасаа соо айлшан театрайхиднай удха түгэлдэр зүжэгүүдээрээ харагшадай халуун hонирхолые үүсхэжэ үрдеэ. Театрай гастрольно репертуарта оролсоhон олонхи зүжэг эрилтэ ехэтэй шүүмжэлэгшэдэйшье hайн сэгнэлтэнүүдтэ хүртэhэн байна.

Жэшээлбэл, хари гүрэнүүдэй авторнуудай В. Гюгогой «Мария Тюдор», Дж. Скарначчи, Р. Тарабузи гэгшэдэй «Минии мэргэжэл—дээдэ гарай синьор», Дж. Патригай «Хүндэтэ Памела» гэхэ мэтын зүжэгүүд, тиихэдэ А. Дударев, Б. Арро, А. Галин түрүүтэй совет залуу драматургнуудай зохёолнууд театрай сценэ дээрэ hонирхолтойгоор табигдаа гэжэ харагша бүхэн тэмдэглэнэ. Тиин Н. Гоголиин «hамга абалга» гэhэн суута зүжэгөө театрайхидай анха түрүүшынхиез Улаан-Үдэдэ харуулhаниинь бахал ушартай гэжэ hанагдана.

Гастрольнууд үргэлжэлhөөр. hаяын үдэрнүүдтэ Е. Мировичай «Театральна пародинуудай үдэшэ», Дж. Патригай «Хүндэтэ Памела» А. Галинай «Ретро» гэhэн зүжэгүүд харуулагдаха юм. Иигэжэ hонирхолтой репертуартай, hайхан ёhо заншалнуудтай зохёохы коллективтэй улаан-үдынхиднай дүтөөр танилсажа байна гээшэ.

Б. ДОРЖИЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Итальян мэдээжэ драматургнууд Дж. Скарначчи, Р. Тарабузи гэгшэдэй «Минии мэргэжэл—дээдэ гарай синьор» гэhэн шог ёгтото зүжэгhөө хэhэг.

Ю. СТРЕЛЬНИКОВЭЙ фото.

«САБХИТАЙ МИИСГЭЙ» БА БУСАД...

Камчаткын Арадуудай Хани барисаанай орденто областной драматическа театрай зүжэгүүдтэй Улаан-Үдын мянга шахуу үхибүүд танилсаба. Үхибүүдтэ зорюулагдаhан hонирхолтой хэдэн зүжэгүүд театраймнай репертуарта оруулагданхай. Буряадай гүрэнэй оперо болон баледэй театрай сценэ дээрэ Г. Сапгир С. Прокофьев гэгшэдэй «Сабхитай миисгэй», А. Пушкинай «Нүгшэhэн хатан абгай ба долоон баатар» тухай онтохон гэhэн зүжэгүүдые театраймнай гол труппа табина.

Харин энэ үедэ пионерскэ лагерьнуудта амаржа байhан хүүгэдтэ Л. Устиновай «Зүгын боошхотой тоhон», Г. Поротовой «Үгы болошоhон hайндэр» гэhэн зүжэгүүдые харуулнабди. hүүлшын хоёр зүжэг эндэхи хүүгэдтэ дуулдаагүй байжа болохо. Жэшээлхэдэ, «Үгы hайндэр» гэhэн арадай аман үндэhэлэн Камча... тург Г. Порото...

Багашуулда ... эдэ зүжэгүүд «... нит», «Челночек» гэhэн пионерскэ... та, Улаан-Үдэ консервын ком... лой байшанда, ... родской талмай... сад газарнуудта ...

театрай ура... тал...

КУКЛАНУУД— БАГАШУУЛАЙ АЙЛШАН

Зунай гоё hайхан хаhада пионерскэ лагерьнуудта амаржа байhан hурагшадые республикын кукольна театрай нэгэ бүлэг артистнууд хангана. Тэдэнэр Улаан-Үдэ хотодо, мүн лэ дүтын Эрхирик, Ошурково, Ильинка, Гусиноозерск гэхэ мэтэ hуурин тосхонуудта оршоhон пионерскэ лагерьнуудаар ябажа, илангаяа багашуулай дуратай ород арадай «Маша ба баабгай» гэhэн онтохониие, М. Садовскиин «Ой модон соо болоhон авто-ушар» гэhэн зүжэгые харуулнад.

Буряад хэлэн дээрэ зүжэг харуулдаг бүлэг артистнууд Яруунын, Хоринн районуудаар айлшалаад, мүнөө амаралтада гаранхай.

Ю. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

АМАРАЛТЫН ПАРК СОО...

Зунай хаhын эхилхэдэ Улаан-Үдын соёлой болон амаралтын городской парк элдэб hонин аттракционуудаа нээжэ, багашуул, ехэшүүлые эмхитэй гуримтайгаар сэнгүүлхэhээ гадна, олон хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэдэг юм.

— Ээлжээтэ сезонмнай түлэгтөө оробо, — гэжэ городской паркын ахамад методист Галина Владимировна Непочатова хөөрэнэ. — Гансал июль hара соо хэдэн олон хэмжээ ябуулганууд эмхидхэгдэв. Тодорхойлбол, Джанни Родариин «Хүхюутэй айлшадай магтаалай дуун» гэhэн онтохоной удхаар хүүгэдэй викторина, республиканска кукольна театрай артистнуудай, ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэ Н. А. Аксеновагай, эдэбхи ехэтэй хабаадалгатайгаар «Светофор» гэhэн талмайн hайндэр, мүн лэ Улаан-Үдэ хотодо гастрольдо ерэhэн ансамбльнуудай, дуушадай, хотын промышленна предприятинуудай уран hайханай коллективүүдэй концертнүүд нэгэн мэтэ амарагшадай халуун анхаралые татаhан байна, — гэжэ Г. В. Непочатова хөөрэнэ.

«Ута замай шатанууд», «Юртэмсын hонинууд», «Гоё hайханай аймагта», «Наука ба шажан» гэhэн темэнүүдээр городской паркын кинотеатр соо кинолекторинууд эмхидхэгдэдэг байна. Тэрэниие үнгэргэлгэдэ полит-гэгээрэлэй, санитарна гэгээрэлэй байшангуудhаа, республиканска кинопрокатhаа лекторнууд ерэжэ, дурсагдагша темэнүүдээр хөөрэлдөө хэнэ. Мүн тиихэдэ паркын радиогоор «Хүгжэмэй час», «Долоон хоногой hонин» гэhэн журналнууд, дамжуулганууд хэгдэдэг байна.

Х. СОКТОЕВ.

ХҮХЮУН СЭНГЭЛИГЭЭР...

hургуулиин наhа гүйсөөгүйшүүлые хүмүүжүүлдэг республикын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд хоёр долоон хоногой туршада мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ курсада hуража гараба. Эдэнэр hуралсалаа номин тунгалаг Байгал далайн эрьедэ үзэсхэлэн гоё газарта түбхинэhэн «Байгалай долгинууд» гэhэн амаралтын байшанда үнгэргэhэн юм. Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствын методическа кабинедэй хүдэлмэрилэгшэд А. Б. Бархудова, С. Ю. Жамсуева, П. М. Борголова, Д. Д. Могоева, багшанарай училищиин дүршэл баянтай багшанар Л. А. Базарова, Н. Н. Семьинская, Е. А. Вахрушева, В. А. Жилкина гэгшэд лекци, элидхэлнүүдээ hонирхолтойгоор, удха түгэлдэрөөр уншажа суглараагшадта hайшаагдаа.

Республикын 22 районуудhаа ерэhэн хүмүүжүүлэгшэд Н. Н Бельская, С. А. Плюснина, Л. Б. Жердакова болон бусад өөhэд өөhэдынгөө хүмүүжүүлдэг үхибүүдэй дунда эмхидхэлэй, hуралсалай ямар хүдэлмэри ябуулдаг тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэhэн, дүй дүршэ... баалдаhан байна.

Энээнhээ гадна ... лөө сагтаа элдэб ... нирхолтой конку... байгаа. Илангая... хани» гэhэн ко... удаа үнгэргэгдөө... нэр Кабанскын ... хая тосхоной аж... программатай ко... лаа. Конкурсдо ... руулhан эдэбхи... болон үнэтэ бэ... лагдаhан, дуу, ... дахин зэдэлhэн б...

М. ...

БАМ-айхидые ХАНГАХАЯА

БАМ-ай барилгашадые соёлой талаар хангаха гэhэн ВЦСПС-эй тогтоолой ёhоор жэл бүри агитколлективүүд Буряадай участогта ерэдэг юм. Жэшээлхэдэ, нёдондо Алма-Ата хотоhоо арадай ажахын институдай, урзанда Казань хотоhоо гүрэнэй университедэй коллективүүд ерэжэ, удха түгэлдэр программануудые харуулаа бэлэй.

Байгша оной июлиин 20-hoo аагустын 2 хүрэтэр Москвагай станкоинструментальна институдай студентнэрэй агитколлектив Буряадай участогай бүхы hуурин тосхонуудаар ябажа, лекци уншаха, концерт харуулха. hүүлээрнь Северобайкальск хотодо түгэсхэлэйнгөө концертые ехэ hайндэр болгохоор түсэблэнхэй.

Л. ПЕРЕВАЛОВА.

ТҮҮХЫН ГҮН СООГУУР

Республикадамнай музейнүүд жэл бүри олошорно. Хизаар ороноо шэнжэлгын М. Хангаловай нэрэмжэтэ республиканска музей үнинэй музейнүүдэй нэгэн юм. Мүноо музейдэ шэнэ выставкэ бэлдэлгэ эхилэнхэй. Тэрэниие бүридхүүлхэ хэрэгтэ Буряадай гүрэнэй багшанарай институдай түүхын хэлэ бэшэгэй факультедэй 1-дэхи курсын студентнэрэй музейно-археологическа практикын материалнууд ехэ туhатай. Тэдэнэр гурбан hарын туршада музейн ажал хэрэгтэй. Буряадай АССР-эй Гүрэнэй архивай хүдэлмэрилэгшэдэй дүй дүршэлтэй танилсаhан байха юм. Практикын туршада дүршэлтэй научна хүдэлмэрилэгшэдэй хүтэлбэри доро бэдэрэлгын хүдэлмэри хэжэ, дайнай болон ажалай ветеранууд тухай hонирхолтой шэнэ баримтануудые олоо

Н. ДАШИЕВ.

СПОРТ · спорт · СПОРТ

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭ

ХОЁР МАСТЕР НЭМЭБЭ

Хүнгэн атлетикээр «Трудовые резервы» бүлгэмэй Түбэй соведэй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Ригэ хотодо болобо.

Буряадай областной соведэй хүмүүжэмэлнүүд эндэ үндэр үрэ дүнгүүдые түйлаhан байгаа. РСФСР-эй габьяата тренер Виктор Домниной, тренер Петр Михайловай hурагша — Улаан-Үдын 2-дохи техническэ училищиин hурагша Татьяна Гуринова 1500 метрэй зайда 4 минута 14,8 секунда саг харуулжа, СССР-эй спортын мастерай нормАТИВ дүүргээ.

Техническэ мэргэжэлэй 13-дахи училищиин тренер Виктор Вихров «спортын хатанай» арбан зүйлөөр мүрысэхэдөө, мүн лэ СССР-эй спортын мастерай нормо дүүргэhэн байха юм. Тэрэ 7555 очко абаба (100 метр — 11.1 секунда; утые харайлга—723 сантиметр; ядро түлхилгэ—14 метр 10 сантиметр; үндэрые харайлга — 206 сантиметр, 400 метр — 51,0 секунда; дискэ шэдэлгэ — 41 метр 46 сантиметр; урга тулажа харайлга — 380 сантиметр; копье шэдэлгэ — 57 метр 56 сантиметр; 1500 метр— 4 минута 51,3 секунда).

Энэнь 1982 ондо спортын мастер Николай Суворовой тогтооhон республиканска рекордhоо 40 очкогоор үлүү юм. Виктор утые харайлгаар 723 сантиметр үрэ дүн харуулжа, Михаил Михайловай гурбан жэлэй урда тээ тогтооhон республикын амжалтые 3 сантиметрээр hайжаруулба.

РСФСР-эй габьяата тренер Борис Мироманов шэнэ мастерые hурган hоридог юм.

Буряадай үшөө хэдэн атледүүдэй харуулhан үрэ дүнгүүдые тэмдэглэжэ болоно. Тусхайлбал, Татьяна Виноградова 13,24 метртэ ядро түлхижэ, бронзо медаляар шагнагдаа. Спортын мастер Ольга Козлова 100 метртэ урилдахадаа, 11,7 секунда саг харуулба. 200 метрые 24,3 секунда соо гаталжа, дүрбэдэхи hуури эзэлhэн байха юм.

Б. ВАСИЛЬЕВ.

ФУТБОЛ

«Геолог» түрүүлhээр

Футболоор оронойнгоо түрүү hуури эзэлхын түлөө хоёрдохи бүлэгэй дүрбэдэхи зонын команданууд тус бүридөө 13 наада үнгэргэжэ, мүнөө забhарлалгада гаранхай. hагар уулзалгануудаа дахин эхилжэ, футболоор зонын илагшые элирүүлхэ юм.

Мүнөө бусадhаа олон 25 очкотой болоhон Тюмениин «Геолог» зоно дотороо түрүүлнэ. Нёдондо энэл хугасаада эрхим гурбанай тоодо ябаhан амжалтаяа байгша ондо бүри hайнаар дабтажа байна. Тюмениин футболистнууд техническэ талаараа hайн, hонирхолтой наада харуулна.

«Геологhoo» нэгэ тоогоор үсөөн очкотой Томскын «Манометр» хоёрдохи hуурида ябана. Томичууд байгша оной нааданда харюусалга ехэтэйгээр хандажа, эрхим бэлэдхэлтэй байhанай ашаар аяар 12 нааданда илаад ябатараа гансал Ангарскын «Ангарада» шүүгдэhэн байна.

Гурбадахи hуурида Владивостогой «Луч» гаранхай. Тус команда шангай hуури эзэлхээр арга шадалтай. Юуб гэхэдэ, гэртээ Тюмениин «Геологтой» наадахадаа, айлшадайнгаа ворота руу харюугай дүрбэн бүмбэгэ оруулhан байха юм.

Турнирна таблицын эгээл доодо талада ябаhан Улаан-Үдын «Сэлэнгэ» 9 очкотой арбан хоёрдохи hуури эзэлнэ. hүүлшын табан уулзалгын гурбыень гэртээ наадаашье hаа, hайн наада харуулжа шадангүй шүүгдэhэн байна.

Июль hарада Владивосток, Комсомольск-на-Амуре ошожо, тэндэхи «Луч», «Амур» командануудтай «Сэлэнгэ» уулзаха.

Г. ИВАНОВ.

ЮРИЙ ТИТОВ ГИМНАСТИКЫН ЕРЭЭДҮЙ ТУХАЙ

— Гимнастикын уласхоорондын федераци (ФИЖ) спортын энэ зүйлэйнгөө ерээдүйн түлөө hанаагаа зобохо ямаршье үндэhэгүй,—гэжэ АПН-эй корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, ФИЖ-эй президент Юрий Титов сэхэ мэдүүлhэн байна.— Байгша оной апрель hарада Италиин Риминии хотодо үнгэргэгдэhэн залуушуулай Европын чемпионат национальна федерацинуудай ехэ анхаралтайгаар, зүб замаар эдир халаанаа бэлдэжэ байhые харуулаа. Эдиршүүлэй дунда үнгэргэгдэдэг энэ чемпионат ургажа ябаа гимнастнуудай бэлиг шадабариин харалга, тэдэнэй хэр зэргэ бэлэдхэлтэйе шалгалга мүн болоно. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр лэ үглөө, мүнөө аха нүхэдөө халаха байна бшуу. Энээнэй урда тээхи гурбан иимэ түхэлэй чемпионадта улаа удаагаар манай совет спортсменүүд Богдан Макуц, Юрий Королев, Дмитрий Билозерчев гэгшэдэй илажа гараhые дурсая. Удаангүй эдэнэр эрэшүүлэй дундашье шалгаржа, чемпионуудай үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэhэн намтартай.

Европын чемпионадта хабаадагшадай шадабариие, бэлигые, хабые hайхашаан байхадаа, эдиршүүл дэлхэйн эгээл эрхим гимнастнуудай гүйсэдхэдэг программаhаа юугээрээшье дутуугүй, зарим ушарта үлүүшье, орёошье упражнениинүүдые харуулха аргатай гэжэ этигэхээр hэн.

Москвагай түлөөлэгшэ арбан долоо наhатай Сергей Гусев Риминии хотын хибэс дээрэ гайхалтай бэлиг шадабаряа гэршэлээ гэхэдэ зүбтэй. Упражнениингээ эгээл эхин дээрэ тэрэ хоёролжон сальто гүйсэдхэхэдээ, суглараагшадай зүгhөө халуун hайшаалда хүртөө. Ухаангүй орёо программаяа баhал тиимэ хоёролжон сальтаар түгэсхөө бшуу. Иимэ орёо акробатическа hүрэлгэ дэлхэйн нэгэшье гимнаст дабтан гүйсэдхэхөөр зүрхэлөөгүй юм. Минии hанахада, имагтал хоёр-гурбан жэлэй үнгэрhэн хойно дэлхэйн диилэнхи гимнастнууд Гусев шэнгеэр иимэ орёо сальто хэдэг байхал хаш. Энэл арбан долоотой Сергей Гусевай опорно hүрэлгэ гүйсэдхэхыень хараа hаа, бүри гайхалтай. Агаарта түрүүн нэгэ эрьелдэжэ ерээд, 540 градус годиролтойгоор сальто хэжэ, хүл дээрээ буугаад байха юм. Иимэ hүрэлгэ баhал урдань хэншье гүйсэдхөөгүй юм, тиимэhээ уласхоорондын ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ саашадаа Гусевай гээд нэрлэгдэхэ аабза гэжэ hанагдана.

Черкесск хотые түлөөлдэг арбан табатай Равиль Адиевай гимнастическа «морин дээрэ» гүйсэдхэдэг программа Европын чемпионат дээрэ эгээн орёо гэжэ тоологдоо. Эгээн хүшэр хүндэ наймаан бүлэгhөө тэрэнэй комбинаци бүридхэгдэнхэй.

Залуушуулай дундаhаа түрүү hуури эзэлхын түлөө Италида энэ үнгэргэгдэhэн мүрысөөнүүдтэ Европын бусадшье оронуудhаа ерэhэн эдир гимнастнууд онсо өөрсэ шадабаритайгаа, саашадаа ургаха хабатайгаа яhала харуулаа даа.— гэжэ Титов хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. —Тэдэнэй дундаhаа итальянецууд Антонио Трекате (морин). Паоло Буччи (брус), Румыниин түлөөлэгшэ Марнус Тоба (сахаринууд), Болгариhаа ерэhэн Иван Мастев (перекладина), гэгшэдые эндэ нэрлэлтэй.

Риминидэ болоhон чемпионадай hүүлээр ФИЖ спортивна гимнастикада бага наhанhаа мэргэжэлгын үрэ дүнгүүдтэ зорюулагдаhан тусхай симпозиум үнгэргөө юм. Тэрээн дээрэ үгэ хэлэhэн дүй дүршэлтэй тренернүүд, элдэб ороной мэргэжэлтэд, имагтал бага наhанhаа бэеэ hориhон үхибүүд орёо элементнүүдые гүйсэдхэжэ бэлээр hурадаг, хүдэлсэнь солбон, хүнгэн байдаг, тиимэhээ ямаршье эршэтэй түргэн акробатическа упражнениинүүдые hаадгүй хэхэдээ ядадаггүй гэжэ hанамжалаа. Хүүгэдые эгсэ зургаан наhанhаань гимнастикада шэлжүүлхэдэ таарамжатай зохид гэжэ тоологдоо. Гэхэтэй хамта, үшөө эдир бага гимнастнуудые эсэжэ сусатарнь hорихо, дан орёо упражнениинүүдые хэхыень баалаха гээшэ хожомоо муу хойшолонтой байжа магад гэhэн дурадхал олоной зүгhөө дэмжэгдээ. Сэхыень хэлэхэдэ, ехэшүүлэйшье гимнастикада тиимэ орёо, хүсэ шадалай hалатарнь гүйсэдхэхэ упражнениинүүд үсөөн гээшэ ааб даа. Мүн үхибүүдые энэ гү, али тэрэ упражнени саал hаа хэхэ ёhотойш гэжэ баалалгые буруу гэhэн hанамжа хэлэгдээ, юуб гэхэдэ тэдэ упражнениинүүд ямар нэгэн наадан шэнгеэр, юрэл зугаахин гүйсэдхэгдэхэ ушартай.

Симпозиум дээрэ элидхэл хэhэн совет медигүүд манай эдир гимнастнуудай hургуулиин жэшээнүүдые үндэhэлэн, 5—6 наhатай үхибүүдэй имагтал гимнастическа упражнениинүүдые гүйсэдхэхэ аргатайшье бэшэ, харин уялгатайень, тиин саашадаа бэеын тамирай хүгжэлтэ абаха байhыень харуулаа юм. Жэшээ болгожо, Москва шадарай Пушкино хотын түлөөлэгшэ Наталья Фроловае, Ташкентын эдир гимнастка Ирина Бараксановае, Куйбышевhаа ерэhэн Елена Забродинае эндэ дурдалтай. Тэдэнэр булта зургаатайhаа гимнастикаар бэеэ hорижо эхилhэн байна. Туйлаhан үрэ дүнгынь гайхалтай, юуб гэхэдэ, Риминидэ болоhон, залуушуулай Европын чемпионадта эдэнэр лэ түрүүшын гурбан hуури хоорондоо хубаажа абаа бшуу.

— Хэрбээ үхибүүд эдир бага наhандаа гурба-дүрбэн жэл соо гимнастикаар бэеэ hорёод, саашадаа тэрэнээ ямар нэгэн шалтагаанаар орхёошье hаа, гол зорилгодоо хүрэжэ hалаа гээшэ гэжэ бидэ тоолодогбди,— гээд Титов хөөрэнэ.— Юуб гэхэдэ, тэрэл хугасаа соо хүүгэд али бүхы талаhаа адли тэгшээр хүгжэнэ ха юм. Гар, бэеынь арhа, мяхан зөөлэрдэг, хүлынь найдамтай тулгатай, дабшасатай болодог, газаа түхэлhөөшье харахада, тэдэ үхибүүд яндагар, сарюун ябадаг байна.

hүүлэй жэлнүүдтэ манай ороной элдэб нютагуудhаа бэлигтэй бэрхэ, эдир гимнастнууд яhала шалгаран гараhан гээшэ. Тэдэнэй нилээд олонхинь hанагдаагүй холын хизаар областьнуудhаа гимнастическа суута түбүүдтэ хабаагүй газарнуудhаа ерэдэг юм. Зүгөөр энээниие гайхаhанайшье үлүү ааб даа. Юуб гэхэдэ, манай орон дотор мүнөө дүн хамта 700000 хүн гимнастикаар бэеэ hорино бшуу. Эхилжэ байгшадта зорюулагдажа, 1300 мэргэжүүлэгдэhэн hургуули нээгдэнхэй. Тиихэдэ аяар 5300 тренер спортын энэ зүйлдэ дуратайшуулые бүридхэжэ, нюусануудтайнь тэсэбэритэйгээр танилсуулна.

— Уласхоорондын ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ совет гимнастикын hургуули түрүү зэргэдэ дабшажа ябадагаа саг үргэлжэ баталдаг гээшэ,—гэжэ хөөрэлдөөнэйнгөө түгэсхэлдэ Юрий Титов мэдүүлбэ. — Мүнөө үеын эрилтэнүүдые гүйсэд хангаха арга шадабаритай залуу hүрэг гимнастнуудай ГДР, Румыни, Болгари, КНР, Франци ба США гэхэ мэтын оронуудта ургаhан ушар намайе, Уласхоорондын федерациин хүтэлбэрилэгшые, ехэтэ баясуулна гэжэ тэмдэглэхэ байнаб. Харин hүүлэй үедэ хүгжэжэ байhан оронуудта, гимнастика спортын шэнэ зүйл гээшэ ааб даа. hүүлэй үедэ тэдэшье оронуудай гимнастнууд ехэ амжалтануудые түйлажа эхилhэнээ гэршэлээ. Энэнь намайе бүри ехээр гайхуулнашье, урмашуулнашье. Хэрбээ оройдоол арбаад жэлэй саада тээ хүгжэнги оронуудай гимнастнууд арга шадабаряараа бусадhаа холо үлүү байдаг hаа, мүнөө энэ илгаань арай анхармаар болоо. Юрэдөөл, бүхы дэлхэй дээрэ гимнастика хүгжэлтынгөө орёошье, сэхэшье замда шэлжэн гараба гэжэ тодорхойлмоор. Энэ ушар хүсэн түгэлдэр, эрэлхэг зоригтой залуу хүнүүдые хүмүүжүүлхэ зорилготой манай спортын энэ зүйлэй саашадаа хүгжэхэ найдамтай тулгуури болохо байhанда батаар этигэнэб.

Лилия КОВАЛЕВА,
(АПН).

ХУРА БОРОО, ЗАЛИНТА ААДАР

Манай республикын урда зүгhөө аадар бороогоор элбэг үүлэн ерэжэ, хаа хаанагүй hүүлэй үдэрнүүдтэ хура бороо ороhон, зарим нютагуудта тэнгэри шангаар дуугаржа, залинта аадар адхаран үнгэрөө. Июлиин 17-hoo 18 болотор ороhон хура бороон республикын бүхы нютагуудай сабшалан, таряаланда горитой шииг нойто оруулаа.

Хоногой туршада Новоселенгинск, Хори, Удинск, Орлик тосхонуудта 4-hөө 6 миллиметр хура бороо ороhон байна. Тиихэдэ Хяагта, Ивалга, Захаамин, Мухар-Шэбэр, Гусиноозерскдо 7-hoo—10, Баргажан, Кабанск, Нарhата, Турунтаево, Улаан-Үдэ, 11-hээ—15, Зэдын районой Тори, Петропавловка тосхонуудта 30—32 миллиметр хура бороо ороhон, аадарлаhан байна.

Н. АФОНИНА.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23. редактор—2-50 96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66 76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36 2 63 86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2 57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33 61, выпускающие—2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина... Н-02477. Заказ № 166. Индекс 0...